

Hjälppatrullen

En applikation för småbarnspedagogiken som stärker 3-5-åringars förmåga att be om hjälp

Milja Juutinen

Julia Påhls

Tina Sundbäck

Examensarbete för socionom (YH)- examen

Utbildning till socionom

Åbo 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Milja Juutinen, Julia Påhls & Tina Sundbäck

Utbildning och ort: Socionom (YH), Åbo

Handledare: Lena Storbacka - Järvinen

Titel: Hjälppatrullen – En applikation för småbarnspedagogiken som stärker 3–5-åringars förmåga att be om hjälp

Datum: 12.5.2021

Sidantal: 49

Bilagor: 1

Abstrakt

Detta examensarbete är en del av Yrkehögskolan Novias projekt Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken. Syftet med arbetet var att skapa en förståelse för hur viktig förmågan att be om hjälp är för att barn ska bli resursstarka. Eftersom det saknas forskning om förmågan att be om hjälp samt barncentrerat material inom småbarnspedagogiken, ville skribenterna med arbetet skapa en prototyp av en applikation som är lättillgänglig och barncentrerad.

Examensarbetets frågeställningar var: Hur synliggörs barns behov av hjälp? Hur kan barns förmåga att be om hjälp förebygga risker i framtiden?

Examensarbetets teoretiska referensram baseras på teorier som berör barns behov av hjälp, hur behovet kan identifieras samt vilka utmaningar som försvårar möjligheterna till att be om hjälp. Även risker som kan uppkomma om barn inte har förmågan att be om hjälp presenteras. Eftersom materialet som utarbetats är en prototyp av en applikation, består den teoretiska referensramen även av småbarnspedagogiken som arena för digital inlärning och vad som behöver beaktas när en app utvecklas.

Arbetet har genomförts i form av litteraturstudier och dessa studier utgör underlaget för materialet *Hjälppatrullen* som är ett förebyggande spel som stärker barns förmåga att be om hjälp. Spelet kan användas både individuellt och i grupp och barn har möjlighet att träna på strategier för att be om hjälp i på förhand utarbetade situationer samt i situationer som uppstår i vardagen. En expertgrupp bestående av barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken har testat prototypen och gett sitt utlåtande. Experterna beskriver materialet som användbart och som stöd för barn att be om hjälp, ta beslut och tänka själv.

Språk: svenska

Nyckelord: småbarnspedagogik, socialt utsatta, be om hjälp, problemlösning, applikation

OPINNÄYTETYÖ

Tekijät: Milja Juutinen, Julia Påhls ja Tina Sundbäck

Koulutus ja paikkakunta: Sosionomi (AMK), Turku

Ohjaaja: Lena Storbacka - Järvinen

Nimike: Apujengi – sovellus varhaiskasvatukseen vahvistamaan 3-5-vuotiaiden avun pyytämisen taitoa/ Hjälppatrullen – En applikation för småbarnspedagogiken som stärker 3-5-åringars förmåga att be om hjälp

Päivämäärä 12.5.2021

Sivumäärä 49

Liitteet 1

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on osa ammattikorkeakoulu Novian projektia Resursstarka barn – stöd till utsatta barn inom småbarnspedagogik, eli sosiaalisesti haavoittuvien lasten tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Työn tavoitteena on ollut korostaa avun pyytämisen taitoa lapsen voimavarana. Koska saatavilla on vähän tutkimustietoa ja materiaalia avun pyytämisestä varhaiskasvatuksessa, on tämän opinnäytetyön tarkoituksena ollut luoda prototyyppi sovellukselle, joka on sekä helpokäyttöinen että lapsilähtöinen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat: Miten lapsen avun tarve näyttäytyy? Miten lapsen avun pyytämisen taito voi ennaltaehkäistä riskejä tulevaisuudessa?

Lapsen avun tarve, tarpeen tunnistaminen sekä haasteet, jotka vaikuttavat avun pyytämiseen luovat opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen ja teoriapohjan tuotteelle. Työssä esitellään myös riskejä, joita voi seurata ilman avun pyytämisen taitoa. Koska työn tarkoituksena on ollut luoda prototyyppi sovellukselle, sisältyy teoreettiseen viitekehykseen myös varhaiskasvatus digitaalisen oppimisen alustana ja mitä huomioida, kun kehitetään sovellusta lapsille.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu käyttäen menetelmänä kirjallisuuskatsausta, jota on käytetty Apujengi- tuotteen laatimiseen. Apujengi on ennaltaehkäisevä peli, jonka tavoitteena on vahvistaa lapsen avun pyytämisen taitoa. Pelin avulla voi harjoitella strategioita avun pyytämiseksi yksilöllisesti ja ryhmässä, niin valmiiksi suunnitelluissa tilanteissa kuin arjessakin. Prototyyppiä on testannut varhaiskasvatuksen kasvattajista ja lapsista koostunut asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmä koki tuotteen olevan hyödyllinen ja auttavan lasta avun pyytämisessä, johtopäätösten teossa ja ratkaisukyvyssä.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: varhaiskasvatus, sosiaalisesti haavoittuvat, avun pyytäminen, ongelmanratkaisu, sovellus

BACHELOR'S THESIS

Authors: Milja Juutinen, Julia Påhls and Tina Sundbäck

Degree Programme: Degree Programme in Social Services, Turku

Supervisor: Lena Storbacka - Järvinen

Title: The help Patrol – An Application Made For Early Childhood Education that Reinforces 3–5 Year Old Children's Ability to Ask For Help/ Hjälppatrullen – En applikation för småbarnspedagogiken som stärker 3-5-åringars förmåga att be om hjälp

Date 12.5.2021

Number of pages 49

Appendices 1

Abstract

This Bachelor's thesis is a part of Novia University of Applied Sciences' project Resursstarka barnstöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken (Resourceful Children – Support to Socially Vulnerable Children Within Early Childhood Education). The purpose of this Bachelor's thesis was to create awareness of the importance of asking for help when it comes to developing resourceful children. Since there is a lack of both research and child-centered materials within early childhood education, a prototype application was created, which is easy to use and child-centered.

The two research questions that the Bachelor's thesis aimed to answer was: How is children's need for help expressed? How can children's ability to ask for help prevent risk in the future?

The theoretical frame of the Bachelor's thesis was based on theories that touches on the need for a child to ask for help, how children's need for help is identified and challenges that effects the ability to ask for help. Also, risks that may emerge if one does not have the capacity to ask for help is presented. Since the material is a prototype of an application, the theory also includes early childhood education as a field for digital learning and how an application is created.

The Bachelor's thesis was conducted by literature studies. The Help Patrol is a preventive game that reinforces children's ability to ask for help. The game can be used both individually and in group. Children have the possibility to train on strategies in advance in simulated situations and in everyday life, where there is a need to ask for help. An expert team that consists of both children and educators within early childhood education has tested the prototype application. The experts describe the material as useful and would help children to ask for help, make their own decisions and think for themselves.

Language: Swedish

Key words: early childhood education, socially vulnerable children, ask for help, problem solving, application

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Målsättning, syfte och frågeställningar	2
1.2	Avgränsning	3
2	Bakgrund.....	3
2.1	Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken	4
2.2	Centrala begrepp	5
2.3	Material som stöder barns sociala- och emotionella färdigheter.....	7
2.4	Småbarnspedagogiken som resurs.....	8
2.5	Digital arena för inläring.....	9
3	Barns förmåga att be om hjälp	10
3.1	Identifiering av barns behov av hjälp	12
3.2	Vardagssituationer där hjälp behövs.....	13
3.3	Utmaningar med att be om hjälp	14
3.4	Risker med att inte kunna be om hjälp	16
4	Metod	18
4.1	Litteraturöversikt.....	18
4.2	Arbetsprocessen	20
4.3	Forskningsetik.....	21
4.4	Tillförlitlighet	22
5	Hjälppatrullen	24
5.1	Produktutveckling.....	25
5.2	Appens innehåll	30
5.2.1	Hjälpknappen.....	33
5.2.2	Lek.....	33
5.2.3	Utevistelse	34
5.2.4	Ledd aktivitet	36
5.2.5	Övergångar	37
5.3	Appens visuella utseende	37
5.4	Pedagogens roll	38
5.5	Expertutlåtande	40
6	Diskussion och kritisk granskning	41
7	Källor	45

Bilagor

Bilaga 1 Sökrapport

Figurförteckning

Figur 1. Arbetsprocessen	18
Figur 2 Djurvännerna - Ralle, Valle, Mella och Lilla (Davidsson & Juslin, 2021)	25
Figur 3 Teori som stöd för materialutveckling	26
Figur 4. Identifiering av ett hjälpbehov	28
Figur 5. Alternativ till vem barn kan be om hjälp av	28
Figur 6. Färger för att beskriva vem barn kan be om hjälp av.....	29
Figur 7. Avslutningsscen efter avklarat rum	29
Figur 8. Visualisering av appens innehåll.....	31
Figur 9. "Mitt dagis" – ett rum för individanpassade situationer	32
Figur 10. Modell för att be om hjälp (Srebniak et al, 1996)	33
Figur 11. Lek med Lilla	34
Figur 12. Att dela med sig med Mella.....	35
Figur 13. Ledd aktivitet med Valle	36
Figur 14. Övergångar med Ralle	37
Figur 15. Utevistelse – situation i Hjälppatrullen (Wiik, 2021).....	38
Figur 16. Vuxna djurvänner (Davidsson & Juslin, 2021)	39

1 Inledning

Detta examensarbete är en del av Yrkeshögskolan Novias projekt Resursstarka barn - stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken. Projektet är treårigt och dess målsättning är att skapa ett material för småbarnspedagogiken som kan stöda socialt utsatta barn och deras vårdnadshavare. För att främja barns förmåga att klara av vardagen och bli resursstarka behövs en positiv inställning till framtiden samt konkreta verktyg för att handleda pedagoger inom småbarnspedagogiken i deras förhållningssätt gentemot socialt utsatta barn.Handledning är särskilt viktig i olika situationer där barn behöver lära sig att reglera sina impulser, reda ut konflikter eller be om hjälp av andra barn eller pedagoger inom småbarnspedagogiken.

Ett viktigt verktyg i ett barns vardag är förmågan att kunna be om hjälp. Enligt delområdet vardagskompetens i Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2018) ska alla barn som deltar i småbarnspedagogik få hjälp, samt uppmuntras till att be om hjälp vid behov. (Utbildningsstyrelsen, 2018, s. 26). Trots det, är det väldigt vanligt att barn helt och hållet avstår från att be om hjälp. (Kennedy- Moore, 2018). Detta beror först och främst på att de flesta barn har en väldigt stark egenvilja och till denna egenskap hör orden "kan själv", vilket innebär att barn har ett starkt intresse av att klara av saker på egen hand. Att avstå från att be om hjälp är ett resultat av barns egenvilja, framför allt när andra barn får beröm för uppgifter som de klarat av på egen hand. (American Psychological Association, 2019).

Examensarbetets teoretiska referensram består av litteraturstudier om barns behov av hjälp, hur behovet kan identifieras samt vilka utmaningar som försvårar möjligheterna till att be om hjälp. Även forskning som tar upp risker som kan uppkomma om barn inte har förmågan att be om hjälp presenteras. Därtill behandlas lärplattan som pedagogiskt verktyg samt pedagogens roll när det kommer till användning av digitala verktyg. Teorin beskriver även vad som bör beaktas när en applikation eller en app, som är det ord som används i examensarbetet utvecklas. Hjälppatrullen är namnet på den applikation som utarbetats tillsammans med Jenny Wiik som är illustratör inom projektet Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken.

1.1 Målsättning, syfte och frågeställningar

Inom småbarnspedagogiken saknas det konkreta barncentrerade verktyg när det kommer till att be om hjälp och därför ville skribenterna med examensarbetet utveckla ett förebyggande spel, en applikation som kan användas på daghem och som stöder barn i att be om hjälp. Barn ska kunna uttrycka sig på ett sätt som gör att en pedagog lättare kan sätta sig in i barns olika situationer. Skribenterna som alla arbetar, eller har arbetat som pedagoger inom småbarnspedagogiken, ville skapa ett verktyg som ska vara lättillgängligt och samtidigt tilltalande för barn. Med materialet ville skribenterna sträva till att förbättra kommunikationen mellan barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken i situationer som känns svåra för barn. Materialet skulle även motivera barn till att känna att de modigt kan be om hjälp i olika vardagssituationer. Materialet som utvecklats av skribenterna är ett beställningsarbete med uppdraget att göra ett manus till en applikation. Arbetet ligger inom ramarna för Novias projektverksamhet som innefattar förebyggande barnskydd inom småbarnspedagogiken.

Målsättningen med examensarbetet var att skapa en prototyp av ett digitalt material, en applikation, som stöder barn i att be om hjälp. Förutom att användning av digitala verktyg lockar barns intresse för lärande, ingår digital kompetens även i de fem delområdena för mångsidig kompetens, som beskrivs i Grunderna för planen för småbarnspedagogik. (Utbildningsstyrelsen, 2018, ss. 26-27). Användning av digitala verktyg skapar möjlighet för motivation, koncentration och kommunikation, samt möjliggör samarbete och individuellt lärande. (Flewitt, Messer, & Kucirkova, 2014).

Syftet med examensarbetet var att skapa en förståelse för hur viktig förmågan att be om hjälp är för att ett barn ska bli resursstarkt. Med examensarbetet ville skribenterna väcka ett intresse till att använda sig av material som ska vara till hjälp och stöd för pedagoger inom småbarnspedagogiken.

Detta examensarbete utgick från följande frågeställningar:

- Hur synliggörs barns behov av hjälp?
- Hur kan barns förmåga att be om hjälp förebygga risker i framtiden?

1.2 Avgränsning

Avgränsningen i examensarbetet fokuserar på barn i åldern 3–5 år som deltar i småbarnspedagogik. Orsaken till att denna åldersavgränsning har gjorts är på grund av att barn utvecklar de nödvändiga socio-kognitiva förutsättningar som behövs för att framgångsrikt kunna samarbeta med andra barn först vid tre års ålder. Det är också i den åldern som barn kan uppfatta andra personers fysiska handlingsförmåga. (Paulus & Moore, 2011, s. 599). Forskning visar, att till skillnad från yngre barn så kan 3–5 åringar välja rätt person att be om hjälp av. Äldre barn har en förmåga att själva bestämma i vilken mån de vill ha hjälp, enligt hur bekanta de är med en uppgift i fråga och de föredrar att be om hjälp för att lösa problem som är relativt utmanande. Yngre barn däremot förlitar sig på att andra ska hjälpa dem i situationer där de är osäkra. (Cluver, Gail, & Carver, 2013, ss. 570-571).

Skribenterna valde att avgränsa examensarbetet till att stöda barn i att våga be om hjälp av andra barn samt pedagoger inom småbarnspedagogiken. Detta innebär att materialet som utarbetats är fokuserat på problem i vardagssituationer som kan uppstå på daghem och som kan lösas genom att barn vågar be om hjälp. Eftersom Hjälppatrullen har utarbetats som prototyp enbart på svenska, kan man säga att materialet även har språkavgränsning.

2 Bakgrund

Detta arbete är ett funktionellt examensarbete och en del av projektet Resursstarka barnstöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken, där läromedlet av Davidsson och Juslin (2021) stod som grund för arbetet. Inom projektet utarbetas metoder och arbetssätt som stöder socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken. Enligt rapporter tenderar barnfamiljers livsvillkor att polariseras samtidigt som andelen barn med risk för social utsatthet ökar. (Novia satsar på förebyggande barnskydd, 2020). Tidigare examensarbeten inom projektet har behandlat risk- och skyddsfaktorer för barns välmående. Syftet med detta arbete var att utveckla samt utvärdera material som ska stöda barn till att bli resursstarka genom att våga be om hjälp. Ämnet att be om hjälp av vuxna och andra barn valdes utifrån de olika ämnesalternativ som var givna genom projektet. Orsaken till detta ämnesval är att skribenterna upplever, från egen arbetserfarenhet inom småbarnspedagogiken, att det inte finns motsvarande material i nuläget som stöder barn i att be om hjälp.

Materialet som utvecklats är en prototyp av en applikation. Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2018) ska digitala verktyg användas av barn för olika syften såsom lek, undersökning och skapande (Utbildningsstyrelsen, 2018, s. 27). Användning av digitala verktyg främjar barns rättigheter genom att barn ska få lära sig att bilda och uttrycka sina åsikter samt få dem beaktade. Samtidigt stöds barns rätt till yttrandefrihet genom att digitala verktyg används som uttrycksmedel för att be om hjälp. (Unicef, 2021). Digitala verktyg som används av barn inom småbarnspedagogiken är mobila enheter, vilket möjliggör användning av enheterna i många olika situationer. Mobiliteten förbättrar verktygets tillgänglighet samt möjligheterna för användning av applikationen i rätt tid och plats. (Otterborn, Schönborn, & Hultén, 2019, s. 729).

2.1 Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken

Barn som har förutsättningar att med stöd av andra utvecklas till handlingspotentiella personer är resursstarka barn. Detta förutsätter ett resursstärkande förhållningssätt till hur barns resurser kan förstärkas för att barn ska ha ett gott liv. Ett resursstärkande förhållningssätt innebär kunskap om risker och resurser i barns vardag. (Davidsson & Juslin, 2016, s. 12). Vanliga risker som kan drabba barn är samhällsrelaterade risker, olika risker i närmiljön eller individuella risker. Riskfaktorer är till exempel föräldrars psykiska ohälsa, vanvård, våld och separationer. Barn som är i större risk att påverkas av riskfaktorer är barn med en neuropsykologisk funktionsnedsättning, barn som är blyga och barn med olika temperament. (Anttila, Huurre, Malin, & Santalahti, 2016, s. 11). Pedagoger inom småbarnspedagogiken upplever att barns behov av socialt och emotionellt stöd har ökat (Määttä et.al., 2017, s. 40). Brister i sociala och emotionella färdigheter och beteendestörningar kan leda till utanförskap, ensamhet eller mobbning. Det är vanligt att barn med bristfälliga sociala och emotionella färdigheter har sådana personlighetsdrag som framträder som känsliga, blyga eller ängsliga. På detta vis urskiljer sig dessa barn från andra barn. (Davidsson & Juslin, 2021, ss. 12-14).

Social utsatthet omfattar flera dimensioner. I Unicefs rapport beskrivs socialt utanförskap som ett utvidgat fattigdomsbegrepp. Där tas hänsyn till bristande resurser inom en rad livsområden. Indikatorer är till exempel ekonomisk utsatthet, långvarig arbetslöshet, brister i hälsa, boende, utbildning, politiska resurser, sociala relationer och utsatthet för våld.

(Pålsson & Wiklund, 2012, s. 8). Ett socialt utsatt barn kan beskrivas som ett barn som omringas av svårigheter och förblir utan stöd. Barn som utsätts för risker och inte besitter förstärkande resurser kan ha svårigheter i sin vardag. Svårigheterna synliggörs i olika situationer, till exempel i inlärningsprocesser och i samspel med andra människor. Kompenserande resurser kan ges i form av stöd, gemenskap och tillhörighet, social förstärkning samt referensstöd. Ett resursstarkt barns förutsättningar att utvecklas sker genom att barn får stöd i den positiva inställningen till sig själv och sin omvärld. Barns medvetenhet om sina färdigheter och begränsningar bör stärkas samt motiveras till olika lärandeprocesser. (Davidsson & Juslin, 2021, ss. 18–19, 23).

För socialt utsatta barn kan daghemmet vara den enda plats där barn kommer i kontakt med en trygg vuxen i vardagen och det är genom den egna pedagogen. Om barn inte får de trygga vuxenrelationerna och goda förebilderna hemifrån så är det till stor nytta för barn och alla dess blivande sociala relationer i framtiden att ha en trygg anknytningsperson på daghemmet. (Trogen 2020, s. 413).

2.2 Centrala begrepp

Examensarbetets centrala begrepp består av förmågan att kunna be om hjälp samt konflikthantering och problemlösning. Att be om hjälp kan innebära en risk att misslyckas. Det kan också lyckas och leda till framgång och ökad kunskap samt till autonomi. Förmågan att be om hjälp förutsätter kognitiv kompetens, social kompetens, personliga motiverande resurser samt kontextuella motiverande resurser. Med kognitiv kompetens syftar Newman till kunskap om när hjälp behövs, kunskap om att andra kan hjälpa samt kunskap om vad som ska frågas. Social kompetens är att veta vem man ska vända sig till för att få hjälp. Med motiverande resurser avses mål uppgjorda av en själv och omgivningen. (Newman, 2002, ss. 132-133).

Att be om hjälp och stöd ingår i barns sociala och emotionella kompetensprofil och är viktig för användning av resurser i närmiljön. Förmågan är central för barns utveckling av sociala och emotionella färdigheter. Det innebär att barn också kan ge stöd åt andra barn samt lära sig att känna igen svåra situationer. Dessa barn vågar vända sig till andra barn och vuxna för att be om hjälp. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 24).

En modell har utarbetats för att be om hjälp. Den består av tre delar och börjar med identifiering av ett problem och följs av beslutet av att be om hjälp samt överväga vem som anropas för att få hjälp. (Srebnik, Cauce, & Baydar, 1996, s. 213). Enligt forskning har barn redan i två års ålder ett inneboende behov av att hjälpa vuxna och sina jämnåriga kompisar samt att få sina behov uppfyllda reaktivt och proaktivt, det vill säga både med och utan begäran. (Hepach, Vaish, Grossmann, & Tomasello, 2016, ss. 1650-1651; Hepach, Kante, & Tomasello, 2017, s. 1711). Det är mer sannolikt att barn hjälper proaktivt, vilket betonar en förmåga att uttrycka behovet av hjälp. (Aime, Broesch, Akin, & Warneken, 2017, s. 10).

Konflikthantering och problemlösning är en del av goda relationsfärdigheter som övas i samvaro med andra barn och vuxna. Barn lär sig att fungera på ett adekvat sätt i sociala sammanhang. Konflikthantering och problemlösning handlar om tydlig kommunikation, aktivt lyssnande, samarbetsförmåga samt att kunna motstå socialt tryck. Goda relationsfärdigheter innebär en förmåga att kunna agera i konfliktsituationer samt att be om hjälp vid behov. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 27).

Konflikter i vardagen på daghem kan vara något som uppstår barn emellan, mellan barn och vårdnadshavare samt mellan barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken. Som exempel kan man ta den fria leken. Konflikter i leksituationer uppstår när ett barn vill ansluta till och avbryter en redan påbörjad lek. Då är det pedagogen som ska kunna handleda barnet i konflikthanteringen. (Gottberg, 2013).

Problemlösning som resurs är en central del för ett barns kognitiva utveckling. För att ett barn ska kunna navigera sig fram i världen behöver barn samla på sig kunskap och lära sig använda den för att klara av att utföra svåra uppgifter. (Harris, 2007, s. 136). Vid problemlösning bland barn från 3-års ålder är flickor mer villiga att be om hjälp än pojkar. Orsaken är att pojkar är mer intresserade av att utforska olika apparater på egen hand, medan flickor gärna vill veta hur de ska använda dem. (Cluver et.al., 2013, ss. 576-577).

Det har konstaterats att barn vanligtvis gråter, skriker, slår eller ljuger för pedagoger eller vårdnadshavare istället för att ta tag i och lösa problemen. Orsaken till att barn reagerar på sina problem på ovannämnda sätt tyder på att barn inte har lärt sig hur man kan gå till väga för att lösa problem. Det kan också bero på att vårdnadshavare eller pedagoger saknar kunskap till konfliktlösning. Att kunna lösa problem och konflikter är något som varje barn

behöver lära sig. Det är vårdnadshavares och pedagogers skyldighet att stöda barn till att bli ansvarsfulla individer som kan be om hjälp, lösa problem, fatta beslut och agera under stress. (Webster-Stratton, 2004, ss. 226-227).

2.3 Material som stöder barns sociala- och emotionella färdigheter

Användning av program som övar på sociala- och emotionella färdigheter har visat sig ha långvariga positiva effekter på barn och ungas välbefinnande. (Taylor, Durlak, Oberle, & Weissberg, 2017, s. 1166). Inom småbarnspedagogiken används olika metoder och material för att främja barns sociala och emotionella utveckling, växelverkan samt konflikthantering. Enligt studier är Stegvis och Miniverso bland de mest använda materialen inom småbarnspedagogiken. (Anttila et.al., 2016, ss. 19–20; Määttä et.al., 2017, s. 33; Marjamaa, 2018, s. 80). De ovannämnda materialen syftar till att stärka sociala och emotionella färdigheter som barn övar med hjälp av en vuxen. Personalen använder sig även av material som de själva har utvecklat. (Marjamaa, 2018, s. 80). Forskning visar att det finns brist på material som främjar växelverkan mellan barn, samt material som främjar delaktighet och metoder för riktat stöd. (Anttila et.al., 2016, s. 18). Även om förmågan att hjälpa andra betonas så finns det inte ändamålsenliga material som stöder barn att våga be om hjälp av andra barn och vuxna i vardagen. Användning av material som främjar sociala och emotionella färdigheter är en fördel, eftersom de stöder växelverkan mellan utsatta barn och pedagoger inom småbarnspedagogik. Det är grundläggande för barns utveckling och lärande. (Välivaara, 2010, s. 8).

Det framkommer i en studie att lärplattor inte används för att öva sociala och emotionella färdigheter, enligt pedagogers erfarenheter. De används främst för att öva på språkliga och matematiska färdigheter samt för pedagogisk dokumentering och i vetenskapligt syfte. Även om en del av pedagogerna i studien ansåg att användning av lärplattor leder till att barn glömmet leken och ökar otåligt beteende, så kan det påvisas att användning av lärplattan leder till bättre interaktion mellan barn och pedagoger samt barn sinsemellan. (Otterborn et.al., 2019, ss. 732, 735).

2.4 Småbarnspedagogiken som resurs

Småbarnspedagogiken kan fungera som en arena för förebyggande arbete. Det förutsätter ett resursförstärkande förhållningssätt för att motarbeta följder av risker i barns vardag samt möjligheter att utvecklas till ett resursstarkt barn. Barns livsvillkor förbättras av systematiska, långvariga samt riktade insatser. Enligt kapitel 1 och 3 § i Lagen om småbarnspedagogik är syftet med småbarnspedagogiken bland annat att främja barns uppväxt, utveckling, hälsa och välbefinnande samt skapa förutsättningar för lärande (Lag om småbarnspedagogik 540/2018). Regelbunden småbarnspedagogik är en insats som innefattar olika fördelar för stödjande av barn i risk, såsom bättre akademiska framgångar och mindre problematiskt beteende senare i livet. Då barn i riskgruppen deltar i småbarnspedagogik är pedagogen med i barnets vardag och har möjlighet att upptäcka barns behov och bidra med stöd. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 21).

I Lagen om småbarnspedagogik framkommer det att småbarnspedagogiken ska stödja vårdnadshavare i fostringsarbetet enligt kapitel 1 och 3 § (Lag om småbarnspedagogik, 540/2018). Pedagoger inom småbarnspedagogiken har en central roll i upptäckandet av barns stödbehov samt de bör kunna stöda och handleda familjer till stödåtgärder. (Santalahti, Sourander, & Piha, 2009, s. 963). För vårdnadshavare har tidigt stöd bidragit till bättre föräldraskapsfärdigheter, mindre behov av välfärdstjänster samt bättre sysselsättning. Stärkande av barns resurser i småbarnspedagogiken sker på ett naturligt sätt genom att barn får öva på färdigheter i olika vardagliga situationer i en bekant miljö. Stödet förstärks om barns framsteg uppmärksammas även hemma. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 22). Vårdnadshavarnas delaktighet i småbarnspedagogikens verksamhet har visat en positiv utveckling i barns självbild samt i lärande och motivation, vilket stöds med synliggörande av barns styrkor och resurser. (Väljörvi, 2019, s. 29).

En trygg och gemenskapsfrämjande grupp i småbarnspedagogiken kan fungera som resurs med förutsättning att gruppen upplevs som öppen för utveckling och lärande. Pedagoger som arbetar med barn ska bekräfta upplevelser som väcker olika känslor samt hjälpa barn att komma igenom dessa situationer. Det är viktigt att pedagoger förmedlar hopp och tro om framtiden för att barn ska utvecklas och bli resursstarka. Även om barn ses som kompetenta aktörer, är de beroende av vuxna som ger stöd och handledning. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 25).

Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik ska pedagoger inom småbarnspedagogiken också motivera barn till att bekanta sig med digitala verktyg, spel och appar för att stärka multilitteraciteten och den digitala kompetensen. Digital kompetens bidrar till jämställdhet i fostran och utbildning, delaktighet i samhället och dialog med andra människor. Digital kompetens bidrar även till att den sociala kompetensen och samarbetsförmågan utvecklas. (Utbildningsstyrelsen 2018, s. 27).

2.5 Digital arena för inläring

Plattan i Mattan- digitala lärplattor och didaktisk design i förskolan, är ett forskningsprojekt som studerat användningen av lärplattor och digitala verktyg. Forskningens resultat visar att barn i åldern 1–5 framställer digital media framöver att förbruka den. Barn kan, redan innan de har lärt sig prata, skriva och läsa uttrycka sina tankar och sitt kunnande med hjälp av lärplattan. Samma forskning visar också att pedagoger visar intresse, engagerar sig och vågar utforska olika digitala program med barnen. Pedagogerna skapar förutsättningar för en pedagogisk utformning för att barn ska kunna lära sig nya saker med lärplattorna. Små barn kan tidigt utmana pedagoger, apparnas syfte och mål samt den pedagogiska utformningen för att skapa egna vägar till inläring och användningsområden. (Kjällander, 2016, ss. 2-3).

Studien visar också att samspelet mellan barn förbättras och barn lär sig vänta på sin tur, tack vare digitala verktyg. Barn tycker om och väljer gärna att kommunicera med olika skrivsystem som bilder, ljud, färger och symboler. Barn känner sig säkrare i samspelet med andra barn och med pedagoger när de använder sig av ett digitalt verktyg. Eftersom figurer i appar ofta finns med i de historier som barn berättar för varandra på daghem, rekommenderas det att göra figurer synliga i daghemsmiljön för att de aktivt kan vara en del i sagoberättandet. (Kjällander, 2016, ss. 15, 28).

Ett digitalt verktyg är inget tidsfördriv som ska användas på egen hand som ett alternativ för att barn inte kan leka eller för att gruppen ska bli lugnare. Verktuget som används kräver en interaktion mellan barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken. Frågor som behöver tänkas över är när, var, varför och hur verktuget används och pedagogen behöver, i sin roll, stötta barn att utveckla ett tänkande samt en förmåga att lösa problem. (Nilsen, 2017, s. 193).

Enligt Sterns forskning, (hänvisat av Hellberg, 2016), poängteras vikten av samspel och den sociala interaktionen med andra människor. Hellberg betonar att en pedagog inom småbarnspedagogiken behöver kunna relatera till samt samspela med barn och ge barn möjlighet att bli hörda och få känna sig värdefulla. Barn bör bemötas precis som de är och pedagogen bör skapa en ömsesidighet i kommunikationen mellan barn och vuxna. Intresset för barn, de vuxnas närvaro och nyfikenhet hör till de viktigaste grundstenarna vad gäller kontakten mellan barn och vuxna. (Hellberg, 2016). En pedagog inom småbarnspedagogiken har en basal roll när det kommer till interaktion och stöttning som berör användning av digitala verktyg och samspel (White, 2016).

Lärplattan är ett exempel på hur teknik, lek och lärande samspelar. Med hjälp av appar kan barn lära sig samarbeta, lösa problem och tillåta varandra turtagning. Appar stöder även den språkliga medvetenheten. Användning av digitala verktyg bör utgå från huvudanvändarens syfte och målsättning och apparnas svårighetsgrad bör anpassas efter användarens utvecklingsnivå. Därför rekommenderas appar som tar hänsyn till olika användare där en egen användarprofil kan dokumentera utvecklingen. (Nilsen, 2017, s. 191; van der Merwe, 2012).

Materialet som utvecklats, strävar efter att stärka barns intresse för multilitteracitet och digital kompetens. Användning av appar stärker barns samarbets- och problemlösningsförmåga. När en app skapas för barn bör man utgå från deras intressen och utvecklingsnivå. Vad som behöver tas i beaktande när en app skapas beskrivs mer ingående i kapitel 5.3 – appens visuella utseende.

3 Barns förmåga att be om hjälp

Att veta hur man ber om hjälp eller hjälper andra är centralt för utvecklingen av barns sociala- och emotionella färdigheter. Med hjälp av de sociala färdigheterna kan barn agera och lösa konfliktsituationer samt be om hjälp. (Webster- Stratton, 2004, ss. 226-227). Barn förlitar sig i stor utsträckning på andra personers hjälp och söker sig till andra människor i osäkra situationer för att utföra uppgifter samt uppnå sina mål. När barn vänder sig till andra för att få stöd och hjälp, skapas samspel med andra människor. Detta samspel innebär även en förmåga att ta hänsyn till andra människor och studier visar att barn som är äldre

än 3 år kan samarbeta selektivt och erbjuda sin hjälp till andra barn. (Paulus & Moore, 2011, s. 599).

Att kunna be om hjälp är ett viktigt verktyg för att barn ska kunna hantera och lösa problem samt konflikter. Forskning visar att förmågan att be om hjälp kan minimera risker till faktorer som bidrar till stress, rädsla och sorg hos barn. Småbarnspedagogiken och hemmet bör uppmuntra barn till att be om hjälp och barn ska få vara trygga i att veta att hjälp finns att fås vid behov. Det är viktigt att komma ihåg att barn behöver få iaktta, pröva på och uppleva saker på egen hand utan att hela tiden bli erbjudna hjälp. (American Psychological Association, 2019).

Forskning visar att barn vanligtvis ber om hjälp efter att ha stött på svårigheter och problem, men det är oklart om barn i sig självt kan bedöma att de behöver hjälp med ett problem innan de själva har försökt att lösa det. Om och när ett barn förväntas be om hjälp beror på hur barn bedömer problemet samt vilken den egna kunskapen om problemet är. (Was & Warneken, 2017, s. 91). Forskning visar även att barn hellre ber om hjälp av socialt engagerade vuxna än av de vuxna som besitter större kompetens. Inom småbarnspedagogiken betyder det att barn hellre ber om hjälp av de pedagoger som är närvarande, tillitsfulla och socialt engagerade framom de pedagoger som är mer kunniga. (Rowles & Mills, 2018, s. 19).

Forskning visar att 3- och 4-åringar iakttar andra barn och vuxna för att lära sig nya färdigheter, i synnerhet när det handlar om att lära sig sociala färdigheter. Det går att påvisa att selektiv inläring inte är begränsad till språkinläring, utan barn lär sig genom att agera efter andras uttryckssätt. Detta betyder att barn kan lära sig be om hjälp genom att iaktta andra barn och vuxna. Både verbal och icke-verbal kommunikation ligger som grund för barns inläring när det kommer till att be om hjälp av andra. (Paulus & Moore, 2011, ss. 593- 594).

Förmågan att kunna be om hjälp betyder inte enbart att behöva hjälp med att lösa problemsituationer. Att kunna be om hjälp och sedan även hjälpa andra medför att barn lär sig känna empati. Förmågan att känna empati är viktig för barns utveckling eftersom det lägger grunden för social kompetens, emotionell intelligens och samspel med andra. (American Psychological Association, 2019).

3.1 Identifiering av barns behov av hjälp

Barns behov av hjälp kan identifieras enligt olika personlighetstyper. Kennedy-Moore räknar upp fem olika personlighetstyper och ger exempel på tillvägagångssätt för att be om hjälp. Dessa personlighetstyper är lätt frustrerade barn, hjälplösa barn, överväldigade barn, små perfektionister och glömska barn. Lätt frustrerade barn är de barn som enkelt tappar tålamodet och ger upp alldeles för snabbt. Den här typen av barn måste lära sig att kontrollera sin frustration och träna på att ha tålamod för att inte ge upp för lätt. (Kennedy-Moore, 2018).

Till hjälplösa barn hör de barn som anser sig inte kunna något och inte gör någonting rätt. Den här typen av barn behöver träna på att förstå själva meningen med uppgiften innan de ger sig i kast med den. De behöver också träna på att inte be om hjälp meddetsamma. Till den tredje kategorin, överväldigade barn hör däremot de barn som lätt blir överväldigade av sina egna känslor, såsom ilska och frustration och kan då i affekt söndra det som de håller på att bygga. Den här typen av barn behöver lära sig att ta ett djupt andetag och gå åt sidan för att lugna ner sig, för att sedan prova på nytt efter en stund. (Kennedy-Moore, 2018).

Den fjärde kategorin, små perfektionister anser att orsaken till att de ber om hjälp beror på dumhet eller inkompetens. Vad som kännetecknar denna typ av barn är att de ofta tror att de måste klara av allt på egen hand. Dessa barn gör också upp storslagna, orealistiska planer inför olika projekt och borde lära sig att be om hjälp och råd av en vuxen innan de åtar sig ett projekt. (Kennedy-Moore, 2018).

Den femte kategorin, glömska barn, ropar på hjälp i alla situationer utan att ha lyssnat och avbryter gärna den som försöker förklara vad som ska göras. Glömska barn irriterar också sin omgivning. Dessa barn behöver hjälp med att lära sig när det är ett bra tillfälle att be om hjälp och inte avbryta den som förklarar. (Kennedy-Moore, 2018).

Att kunna be om hjälp är en komplicerad färdighet för barn att lära sig. En viktig kompetens hos barn är att lära sig känna igen situationer där de behöver hjälp och klara av att hantera de egna känslorna. Barn borde dessutom kunna förutsäga hurudan reaktion den uttänkta hjälparen får samt kunna bedöma om det är lämpligt att be om hjälp i just den situationen, samtidigt som barn behöver vara tydlig i sin kommunikation över vilken sorts hjälp de behöver. För pedagogen inom småbarnspedagogiken är det bra att tänka igenom dessa

frågor och att ha väsentliga planer för att kunna ta uti med dem, detta för att hjälpa barn och möjliggöra att de får rätt hjälp i rätt ögonblick. (Kennedy- Moore, 2018).

3.2 Vardagssituationer där hjälp behövs

Situationer som sker dagligen utgör en viktig del av barns vardag och ger barn möjlighet att träna på sociala och emotionella färdigheter (Davidsson & Juslin, 2021, s. 29). Vardagssituationer är samtidigt också fostran och undervisning där barn till exempel lär sig att kommunicera och ta hand om sig själva (Utbildningsstyrelsen, 2018, s. 24). Vardagssituationer innebär övergångar, ankomst- och avhämtningsituationer, matsituationer, wc-bestyr, att ta hand om sin hygien, på- och avklädning, utevistelse samt vila och fri lek (Kettukangas, 2017, s. 75).

Övergångar från en verksamhet till en annan beskrivs ofta som utmanande. Långa väntetider, flera barn i samma utrymmen samt flera barn som har behov av hjälp samtidigt kan skapa hektiska situationer. För barn i behov av socialt och emotionellt stöd kan övergångar medföra större behov av handledning. (Ahonen, 2017, s. 310).

Lekens betydelse betonas för barns lärande, utveckling och välbefinnande (Utbildningsstyrelsen, 2018, s. 22). I fri lek har barn möjlighet att välja vad och med vem de leker. Lek som utgår från barns intressen utgör viktiga lärandesstunder då de övar på olika färdigheter och på känslor som är viktiga för barn. (Reunamo & Käyhkö, 2014, s. 67). I fri lek får barn möjlighet att underminera institutionella regler (Wood, 2014, s. 15). Den fria leken förutsätter sociala färdigheter och det kan uppstå konflikter som behöver hanteras. Barn kan även behöva hjälp med att välja lek, att ansluta sig till lek samt stöd under lekens gång. (Ahonen, 2017, s. 383).

Fri lek utomhus består av lek med olika föremål, samvaro, roll- och fantasilek samt av regellek. Under utevistelsen riktas barns uppmärksamhet till andra barn och kompisrelationer betonas. Medan barn är i växelverkan med varandra har pedagogen en övervakande roll. En liten del av utevistelsen kan barn använda till vandring, det vill säga att barn söker efter verksamhet att ansluta sig till. (Reunamo & Pölkki, 2014, ss. 122-124).

Barn med bristfälliga sociala och emotionella färdigheter kan ha större utmaningar att hantera sin frustration. Utmaningar i att göra och hantera val, uteslutning, bråk om

leksaker, svårigheter i genomförande av uppgifter och medverkan är situationer som skapar frustration bland barn. Konflikter kan uppkomma när barn testar sina gränser samt maktposition i förhållande till sina kamrater. Dessa situationer handlar ofta om att utesluta andra barn från leken. Tävlingsituationer om vem som får gå först är ett exempel på när barn testar sina gränser och det kan också handla om vem som får delta. Andra sätt att utesluta någon är tystnad och att viska. Att viska handlar om att ha kontroll över vem som får höra. Barn kan även reagera med tystnad om de upplever svårigheter i en uppgift eller känner ovilja för att delta i verksamheten. (Wood, 2014, ss. 12-13).

Situationer där barn vänder sig till pedagoger för hjälp och stöd är ledda aktiviteter, såsom konst, dans, spel och användning av digitala verktyg. I ledda situationer förväntar sig barn få handledning av pedagoger. Wood beskriver en ledd situation där ett barn hade svårigheter med att använda ett dataprogram och de barn som var mer kompetenta erbjöd inte sin hjälp till det hjälpbehövande barnet. Senare när samma sak upprepades utöver den ledda situationen, hjälpte de andra barnen till och gav barnet beröm för sina framsteg. (Wood, 2014, ss. 11-12). Att be om hjälp och stöd är viktigt för användning av resurser i närmiljön. Barn ska få stöd med att be om hjälp av kompetenta barn som har färdigheter att agera i övergångar samt vid fria och styrda situationer. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 24).

3.3 Utmaningar med att be om hjälp

Det är viktigt att barn får lära sig att be om hjälp på rätt sätt. Trots att det är en utmaning för många barn att våga be om hjälp är det en nödvändig sak att lära sig, redan tidigt i livet. Ser man till barns förmåga att be om hjälp, kan de egna känslorna vara ett hinder för att de ska våga be om hjälp, men också situationer som kan kännas svåra kan vara en orsak till att barn helt och hållet avstår från att be om hjälp. Ett annat exempel på barns agerande i svåra situationer är att barn ber om hjälp vid opassliga tillfällen eller för ofta. (Kennedy- Moore, 2018).

Det finns flera utmaningar när det kommer till förmågan att be om hjälp och det är viktigt att man inom småbarnspedagogiken tar dessa utmaningar i beaktande. Social utsatthet är en riskfaktor eftersom barn som växer upp i familjer där hemligheter och känslor av skam förekommer kan ha svårigheter i vardagen, både vad gäller den egna utveckling samt förmågan att skapa relationer till andra människor. Om barn inte har utvecklat de sociala

färdigheterna, har de svårt att identifiera andra människors känslor, känna empati, veta vem man kan lita på samt man kan be om hjälp av. Samma barn erbjuder sig inte heller att hjälpa andra. (Davidsson & Juslin, 2021, ss. 18, 24).

Även avsaknad av vuxna förebilder, brist på stimulans och möjlighet till lärande i hemmet ger barn sämre förutsättningar när det kommer till förmågan att be om hjälp. Eftersom barn tar efter och lär sig av andra människor, försvåras möjligheten till utveckling vad gäller förmågan att be om hjälp om man i hemmet inte erbjuder eller ber om hjälp av varandra. Det sätt som vårdnadshavare väljer att uppfostra sina barn på avspeglar sig i hur barn lär sig samt hur barn utvecklar sina sociala och emotionella färdigheter, vilket även påverkar förmågan att be om hjälp. (Davidsson & Juslin, 2021, ss. 16, 26).

En utmaning när det kommer till att be om hjälp är svårigheter med den verbala kommunikationen. Verbal kommunikation är den handling som sker verbalt, med hjälp av rösten, språket och tonläget. Den verbala kommunikationen är inte bara en del av barns identitetsutveckling. Språket som kommunikationsmedel är viktigt både för att kunna interagera med andra och för att kunna lösa problem. (Svensson, 2009, ss. 11-13, 57). Ett barn som har ett outvecklat ordförråd eller svårigheter med uttalet, har också svårt att be om hjälp. När barn inte kan uttrycka sig med ord, tar starka känslor över och barn börjar då uttrycka sig icke-verbalt med hjälp av ansiktsuttryck, gester och kroppshållning. (Kennedy-Moore, 2018).

Det har konstaterats att barns temperament påverkar förmågan att, på ett effektivt sätt, kunna lösa problem. Barn som är aggressiva och ouppmärksamma har kognitiva svårigheter med att lösa konflikter med andra människor och agerar i stället impulsivt utan att tänka på andra personer. Forskning saknas om hur barn med temperament agerar i situationer när de är i behov av hjälp, men eftersom aggressivitet och ouppmärksamhet förekommer vid problemlösning kan man anta att behovet om hjälp uttrycks på samma sätt. (Webster-Stratton, 2004, s. 226).

Extroverta barn med temperament kan vara en utmaning i hjälpsökarsituationer. (Webster-Stratton, 2004, s. 226). Introverta barn, det vill säga inåtvända och blyga barn som är tillbakadragna har svårt att uttrycka sina känslor. Dessa barn pratar inte i andras sällskap och har svårigheter med att be om hjälp. Ett introvert barn har svårt att, på ett förståeligt

sätt, uttrycka sina känslor inför andra. Introverta barn har ofta svårt att uttrycka sig på ett korrekt sätt och detta gör att barn känner sig besvärade och förvirrade. Att bli missförstådd flertalet gånger leder till att ett barn sluter sig ännu mera inom sig och undviker att försöka uttrycka sig i sociala sammanhang. En ovilja att närma sig andra människor eller svårigheter att samarbeta gör det svårt att be om hjälp. En annan utmaning hos introverta barn är att otåliga vuxna ofta svarar för barnen och detta kan leda till att barn upplever att de gjort ett dåligt intryck och att övriga inte är intresserade av vad de har att säga. I situationer som dessa vill ett introvert barn inte öppna upp sig och be om hjälp. (Keltikangas-Järvinen, 2019, ss. 19, 21).

3.4 Risker med att inte kunna be om hjälp

Hjälppatrullen ska öva på förmågan att be om hjälp. Förmågan kan ge åtkomst till hjälp och stöd som kan bidra till resurser som främjar välbefinnandet, trots riskfaktorer. Dessa resurser kan fungera som skyddsfaktorer, vilket minskar på risken av utfall. (Davidsson & Juslin, 2021, s. 20). Kunskap om risker som barn utsätts för och dess effekter utan förmågan att be om hjälp är viktiga för utvecklande av material i förebyggande syfte (Davidsson & Juslin, 2016, s. 14). Social utsatthet kan ha allvarliga följder och det är viktigt att stärka individuella resurser som bidrar till bättre skolframgång, psykisk hälsa och social kompetens (Berg, Huurre, Kiviruusu, & Aro, 2011, s. 178; Heino, Hyry, Ikäheimo, Kuronen, & Rajala, 2016, s. 7).

Grundläggande utbildning är varje barns rättighet och det kunskapsmässiga lärandet är viktigt för barns välbefinnande. Svaga kunskaper har visat drabba personer från utsatta områden och kan ha långvariga effekter gällande studieresultat och utbildningsval. (Väljjärvi, 2019, ss. 21, 33). Förmågan att be om hjälp är en viktig resurs för det kunskapsmässiga lärandet, då lärare förväntar sig att barn uttrycker behovet av hjälp (Newman, 2002, s. 133). Forskning visar att socialt utsatta barn ber om hjälp reaktivt, vilket kan leda till att barn förblir utan hjälp i lärandeprocesser (McCrorry Calarco, 2011, ss. 874-875).

En förmåga som betonas i lärandeprocesser är självreglering. Det innebär förmågan att reglera sina känslor och beteende (Davidsson & Juslin, 2021, s. 28). Utveckling av självreglering börjar i tidig interaktion med vårdnadshavarna och brister i föräldraskapet

kan inverka på förmågan att be om hjälp (Väljörvi, 2019, s. 26). Självreglering i samband med förmågan att be om hjälp betyder att barn kan be om hjälp efter att ha konstaterat ett hjälpbehov. I undervisningen betyder det att barn tar initiativ till att lösa problem på egen hand och ber om hjälp efter att barn har lagt märke till det aktuella behovet. (Puustinen, 1998, s. 280).

Barns egna och näromgivningens attityder kan inverka på förmågan att be om hjälp. Prestationsmål och sociala statusmål kan bidra antingen positivt eller negativt (Ryan, Pintrich, & Midgley, 2001, s. 99). Enligt Zimmerman har ett flertal pojkar med svårigheter i skolan svårt för att be om och ta emot hjälp. Strävan efter att leva upp till en viss standard för att nå social acceptans kan hindra dem från att be om hjälp. Att be om hjälp kan anses som en svaghet, vilket synliggörs som ett problematiskt beteende. (Zimmerman, 2020, ss. 6, 13).

Barn, vars utmaningar synliggörs med utåtagerande beteende har bättre tillgång till stödåtgärder, medan barn drabbade av psykisk ohälsa kan förbli utan stöd (Zwaanswijk, Verhaak, Bensing, van der Ende, & Verhulst, 2003, s. 260). Det som försvårar identifiering av stödbehov är barn som tar till metoder för att klara av svåra situationer på egen hand (Väljörvi, 2019, s. 59). Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa har större risk för att själva bli drabbade i barndomen. Psykisk ohälsa har en negativ inverkan på barns kamratrelationer, skolgång och vardag. Ett flertal vårdnadshavare låter bli att anlita eller ta emot hjälp till sina barn, då barns förmåga att be om hjälp betonas. (Cowling, Luk, Mileshekin, & Birlson, 2004, s. 44; Heino et.al., 2016, s. 8).

Att be om hjälp kan anses som en svaghet, vilket betyder att en förändring i attityder om hjälpsökande behövs för att det ska ses som en styrka. Materialet som skapas kan förebygga negativa konsekvenser med att öva på sociala och emotionella färdigheter och strategier för att be om hjälp. Socialt kompetenta barn förhåller sig positiva till att be om hjälp och det är mera sannolikt att dessa barn ber om hjälp, skriver Ryan och Pintrich (hänvisat av Ryan, Pintrich, & Midgley, 2001, s. 97).

Under detta kapitel har skribenterna sammanfattat hur viktigt det är att lära sig be om hjälp redan i småbarnspedagogiken, men även i framtiden för barns utveckling under skolåldern. Kapitlet har även presenterat vilka risker det finns för de barn som inte har fått lära sig att

be om hjälp i ett tidigt skede. Kapitlet lyfter även fram barns olika personlighetstyper och temperament samt hur dessa egenskaper påverkar barns förmåga att be om hjälp. Olika vardagssituationer inom småbarnspedagogiken där hjälpbehovet är stort lyfts fram. Även vikten av hur olika egenskaper hos barn utvecklas då de lär sig be om hjälp betonas här.

4 Metod

I detta kapitel beskrivs examensarbetets arbetsprocess. Figur 1 nedan beskriver hur arbetet har framskridit, det vill säga i vilken ordning arbetet har utförts och vilka val som har gjorts för att komma fram till arbetets slutprodukt, materialet Hjälppatrullen. Eftersom hela arbetsprocessen inleddes med att skribenterna skapade sig en överblick om vad tidigare forskning säger om ämnet att be om hjälp, har skribenterna valt att presentera hur litteratursökningen har gjorts innan man beskriver arbetsprocessen som helhet.

Metodkapitlet beskriver hur litteratursökningen har gjorts samt vilka tillvägagångssätt som använts för att hitta relevanta källor. Kapitlet beskriver även hur skrivprocessen har framskridit. Även arbetets etik och tillförlitlighet tas upp, det vill säga hur väl arbetet förbinder sig till att de etiska principerna uppfylls och vilka faktorer som stärker arbetets trovärdighet.

Figur 1. Arbetsprocessen

4.1 Litteraturöversikt

Den teoretiska bakgrunden för materialet har gjorts med hjälp en litteraturöversikt, följt av litteratursökning. Genom en litteraturöversikt skapas en bakgrund till ämnet, samtidigt som den ger en överblick över sådan forskning som redan genomförts inom samma område. Att skapa en överblick över områdets forskning möjliggör för litteratursökningen, som i sin tur

spårar upp relevanta källor genom användning av nyckelord. (Denscombe, 2018, ss. 475-478).

Olika sökkriterier har använts för att hitta tidigare forskning om resursstarka barn, förmågan att be om hjälp samt problemlösning som resurs. En litteratursökning har även gjorts för att kartlägga tillgängligt material inom småbarnspedagogiken som används när det kommer till att stöda barn i att be om hjälp samt lösa konflikter och problem. Målet med litteratursökningen var att hitta relevanta forskningar om ämnet och att säkra sig om att ett liknande material inte har gjorts tidigare.

Skribenterna har sökt forskningar om att be om hjälp, problemlösning och användning av digitala material från olika databaser såsom Google Scholar, Julkari och Ebsco Host samt genom övrig litteratur. För att hitta forskningar om att be om hjälp och problemlösning har sökord som hjälp, barn, konflikter, be om hjälp och help-seeking behaviour använts. För att hitta teorier om användning av digitala verktyg användes sökorden tablets, education, early childhood och digital play. Sökningen har dokumenterats i bilaga 1, som visar hur olika teorier har hittats samt vilka val som gjorts för att avgränsa sökningen. För avgränsningen har ett av kriterierna varit att använda sig av litteratur som inte är äldre än från år 2010. Skribenterna har även använt sig av forskningar som varit tillgängliga i fulltext och blivit referentgranskade. Eftersom det fanns lite forskning och relevant teori om ämnet i fråga togs beslutet att använda sig av övrig litteratur, vars tillförlitlighet har bekräftats.

Litteratursökningen om att be om hjälp bland barn utvidgades sedan ytterligare. Skribenterna sökte även forskning om unga samt pedagogens roll för lärande när det kommer till förmågan att be om hjälp. Sökningar som gällde unga gjordes för att hitta forskningar om risker som kan uppstå om barn inte har förmågan att be om hjälp. Dessa sökningar gjordes med fokus på socialt utsatta barn.

En annan metod som använts för att hitta relevant litteratur är kedjesökning. Metoden innebär att det går att hitta nya användbara källor inom samma ämne genom att söka sig från en källa till en annan. (SBU, 2017, ss. 25,37). Genom kedjesökning har det hittats relevant information om utmaningar när det kommer till att be om hjälp samt vad som ska tas i beaktande vid utvecklingen av en applikation.

För att hitta det mest tillförlitliga och relevanta materialet för ämnet i fråga, har alla forskningar och litteratur som hittats analyserats (Denscombe, 2018, ss. 402-403). När materialet sammanställdes lades fokus på nyckelord som stämde överens med de sökord som användes i den egna litteratursökningen. Eftersom en del sökord, utan större avgränsningar resulterade i sökningar som fick många träffar, valde skribenterna att begränsa resultaten och enbart använda sig av de resultat som visades på databasernas tre första sidor. Om relevanta forskningar inte hittades, gjordes flera avgränsningar i sökningen. Genom denna metod fick skribenterna en överblick om hur mycket information det fanns om ämnet. Genom att avgränsa, kunde fokus ligga på rätt område, det vill säga på examensarbetets syfte och frågeställningar. En stor del av forskningarna som hittades förkastades, eftersom de hade en koppling till socialt samspel i förskolan samt till användning av digitala verktyg inom småbarnspedagogiken på ett sådant sätt som är irrelevant för materialet Hjälppatrullen.

4.2 Arbetsprocessen

Ett examensarbete kan vanligtvis inledas med en idéfas, vilket betyder att ämnet väljs på basen av det intresse som skribenterna önskar fördjupa sin expertis kring (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 26). Ämnet för detta arbete valdes bland olika alternativ, givna av projektet Resursstarka barn. Skribenterna fastställde redan i ett tidigt skede att målet med arbetet var att utveckla ett barncentrerat digitalt material för barn i småbarnspedagogiken. Skribenterna ansåg att förmågan att be om hjälp är en viktig färdighet som behövs i olika situationer i vardagen. Det har noterats att barn föredrar att vända sig till vuxna för att be om hjälp, istället för att vända sig till andra barn. Skribenterna ansåg även att det saknas ett material som övar på konflikthantering och problemlösning, särskilt i digitalt format. Därmed fattades beslutet att målet med detta funktionella examensarbete skulle vara att skapa en prototyp av en app som stärker barns färdigheter när det kommer till att be om hjälp av andra barn och vuxna. Eftersom arbetet är en del av projektet Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken, hade skribenterna möjlighet att använda sig av projektets redan på förhand utarbetade figurer. Skribenterna hade även förmånen att få samarbeta med projektets illustratör, som designade en utvald sandlådesituation till materialet Hjälppatrullen.

Inför idéseminariet planerades vilken typ av forskning som är relevant för ämnet och vilka sökord som används för litteratursökningen. För att kartlägga behovet av materialet hade skribenterna som tanke att utarbeta en enkätundersökning till pedagoger inom småbarnspedagogiken. Detta utslöts eftersom det redan tidigare kartlagts ett behov för produktutveckling inom projektet Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken (2021). Därmed fastställdes att arbetet görs på basen av litteraturstudier. Eftersom enkäten uteblev, söktes teorier om vardagssituationer inom småbarnspedagogik där barn kan vara i behov av hjälp, hur barn behov av hjälp identifieras samt vilka de framtida riskerna är om barn i åldern 3–5 inte lär sig be om hjälp.

Skrivprocessen har varit en pågående process eftersom arbetet genomfördes med litteraturstudier. Arbetsfördelningen mellan skribenterna gjordes enligt de forskningar som skribenterna hade hittat om ämnet, enligt examensarbetets olika delområden. I varje möte skribenterna hade diskuterades det kring arbetets genomförande, om det finns behov av förändringar och avgränsningar samt revidering av tidsplanen. Skribenterna hade som mål att vara klara med den teoretiska delen innan de gick vidare till produktutvecklingen.

4.3 Forskningsetik

Forskningsetik innebär god praxis i förhållande till kollegor, projektutgivare, arbetets målgrupp och läsaren (Vilkka, 2015, s. 41). Ett funktionellt examensarbete behöver ha ett innehåll som är vetenskapligt förankrat och skribenterna behöver kunna motivera sina val och lösningar samt hålla sig till ämnet (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 82). Till god vetenskaplig praxis ingår undvikande av oredlighet och försummelse. Oredlighet innebär fabricering, förfalskning, stöld och plagiering. Med plagiering avses framförande av en annans forskningar och tankar som egna. (Forskningsetiska delegationen, 2021). Till forskningsetik hör att målgruppens integritet och sekretess inte äventyras. När det gäller forskning med barn så kan sådan genomföras utan vårdnadshavarnas samtycke, om det går att förhindra att barns integritet riskeras. (Forskningsetiska delegationen, 2009, s. 15).

Forskningsetik är något som tagits i beaktande under hela arbetsprocessen och varje skribent har ansvarat och förbundit sig till att de etiska principerna uppfylls. Arbetet följer god vetenskaplig praxis genom att den teoretiska bakgrunden har gjorts med etiskt hållbara metoder eftersom skribenterna har använt referentgranskade forskningar från tillförlitliga

databaser. För att undvika plagiering presenteras olika forskningar med respekt till forskarna och källorna är tydligt dokumenterade. Eftersom arbetet grundar sig på litteraturstudier om ämnet, äventyras inte målgruppens integritet och sekretess. Arbetet följer även de etiska riktlinjerna för examensarbeten.

I FN:s barnkonvention (artikel 12) poängteras att alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som berör ett specifikt barn. Barns åsikter bör beaktas i relation till mognad och ålder. Vidare betonas i konventionen (artikel 5) att barn ska vägledas och skyddas av vårdnadshavare samt andra vuxna och de ska se efter barns rättigheter. (Unicef, 2021). Dessa aspekter togs i beaktande då barn i småbarnspedagogiken fick bekanta sig med prototypen till appen Hjälppatrullen och i samband med det uttrycka sina åsikter om spelrummens utformning. Barn bekantade sig med prototypen i samråd med pedagogen i småbarnspedagogik. Hjälppatrullen är riktad till barn i 3–5 års åldern så det var värdefullt för skribenterna att höra barns tankar om utformningen av prototypen samt ta barns åsikter och önskemål i beaktande. Det var frivilligt för barnen att titta på prototypen.

Krav på information är ett krav som betonas i Vetenskapsrådets etiska riktlinjer (ALLEA, 2018). Kravet innebär att alla som deltar i en forskning ska bli informerade om vad den handlar om och hur uppgifterna behandlas. Det bör betonas att deltagandet är frivilligt och det är särskilt viktigt när det berör barns deltagande. Denna aspekt togs i beaktande i expertgruppens utlåtande i kapitel 5.5. Barnens deltagande var frivilligt och helt anonymt och det framkommer varken på vilka daghem prototypen visades, hur många barn som deltog eller om majoriteten utgjordes av pojkar eller flickor.

4.4 Tillförlitlighet

Med tillförlitlighet säkerställs arbetets kvalitet med hänsyn till design, metod, analys och användning av resurser (ALLEA, 2018, s. 4). Eskola och Suoranta (hänvisat av Vilkkä, 2015, ss. 196-197), skriver att utvärdering av arbetets tillförlitlighet sker i arbetets varje fas och i alla gjorda val. Alla val ska motiveras och dess relevans och ändamålsenlighet för arbetets syfte ska utvärderas.

I detta arbete har tillförlitligheten utvärderats genom att den valda litteraturens relevans och ändamålsenlighet för arbetets syfte och frågeställningar har granskats. Arbetets

tillförlitlighet har bekräftats med användning av referentgranskade och evidensbaserade forskningar (bilaga 1). I funktionella examensarbeten poängteras källornas kvalitet och användbarhet och de använda källorna ska vara relevanta för arbetet (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 76). Skribenterna har strävat efter att använda de senaste forskningarna om ämnet och i mån om möjlighet försöka hänvisa till primärkällor. Användning av sekundärkällor motiveras med att primärkällan inte varit tillgänglig. Trovärdigheten av äldre forskningar har bekräftats genom att de hänvisas till i senaste forskningar, vilket kan tyda på brist av aktuella forskningar om ämnet eller att budskapet inte har förändrats.

Utmaningen har varit brist på forskningar om ämnet och därför har skribenterna använt sig av övriga tillförlitliga källor för att svara på frågeställningarna, men dessa källor har alltid granskats kritiskt. Skribenterna har använt böcker av författare vars tillförlitlighet har bekräftats med att de är kända inom ämnesområdet och framkommer i flera referenser. Skribenterna har även använt förslag på litteratur givna av handledarna. I detta arbete har antalet källor som använts inte varit avgörande utan fokus har riktats på att hitta källor som haft ett relevant innehåll. Tillförlitligheten av teorin har förstärkts med att skribenterna på var sitt håll har läst och tolkat litteratur och sedan tillsammans fört en diskussion där man kommit fram till samma slutsatser.

Skribenterna har använt sig av erfarenhetsbaserad expertis om barn och framfört professionella diskussioner om litteraturens och materialets användbarhet. Skribenterna värnar om barns välbefinnande och ser på barn som delaktiga aktörer med rätt till jämlika förutsättningar. Med hjälp av skribenternas syn på barn och erfarenhetsbaserad kunskap har materialets ändamålsenlighet kunnat granskas kritiskt. Med respekt för socialt utsatta barn har materialet även utarbetats för att stärka förmågan att be om hjälp hos alla barn i gruppen. För att stärka tillförlitligheten om förmågan att be om hjälp och den förebyggande effekten för socialt utsatta barn, har skribenterna sökt forskningar som behandlar risker och hur de uttrycks i arenor utöver småbarnspedagogiken.

Det utarbetade materialets tillförlitlighet förstärks av att appens innehåll och design baserar på forskningar, som synliggörs i figur 3. Något som ytterligare stärker materialets tillförlitlighet är expertutlåtanden av barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken. Experterna har uttryckt ett behov av ett material som Hjälppatrullen. Även utvärderingen av den illustrerade situationen som gjorts (figur 4-7) för att granska appens uppbyggnad och

möjligt innehåll stärker tillförlitligheten. Genom utvärderingen har skribenterna kunnat motivera valens ändamålsenlighet.

5 Hjälppatrullen

Prototypen Hjälppatrullen är ett material som utarbetats utgående från examensarbetets teoretiska kapitel om utmaningar, vardagssituationer samt hur barns behov av hjälp kan identifieras. Det har också tagits i beaktande vad skaparen ska tänka på när en app för barn designas, enligt figur 3. White (2016) och van der Merwe (2012) lyfter upp flera faktorer som bör tas i beaktande, bland annat vem huvudanvändaren är och till vilken åldersgrupp appen riktar sig. En app behöver vara lätt att använda samt enkel att komma igång med. Användning av färger och ljud för att motivera barn till inläring och hjälpa till att barn styrs i rätt riktning är viktigt. Även placering av föremål är avgörande för hur barn upplever en app och det rekommenderas att knappar och ikoner är tydligt markerade med annan färg eller stil.

Syftet med materialet är att stöda barn i sin utveckling när det kommer till att våga och framförallt kunna be om hjälp för att lösa problem eller konflikter. Materialet ska också fungera som ett stöd i vardagssituationer vid påklädning, matstunder och i leken. Som ett komplement till appen finns det även planscher på djurvännerna (figur 2 och figur 16) som kan sättas upp på daghemmets väggar. Detta eftersom figurer som är synliga i daghemsmiljön aktivt är med i barns tankar och i sagoberättandet. (Kjällander, 2016, s. 28).

Prototypen som skapas i detta arbete ska stärka 3–5-åringars färdigheter att våga be om hjälp, så att det blir en kompetens i vardagen. Barn har visat större engagemang och uthållighet då lärande av färdigheter sker med användning av lärplattor (Couse & Chen, 2010, ss. 89-90). En studie visar att det barnen gjorde med eller såg på i lärplattan upprepades i barnens lek och vardag om det var enligt deras intresse (Marsh et.al., 2018, ss. 876–877). Därmed kan användning av lärplattan stöda barn att bli resursstarka genom att våga be om hjälp på ett interaktivt och lekfullt sätt tack vare Hjälppatrullen.

För att pedagogens roll bör betonas i användning av digitala verktyg och i lärande av sociala färdigheter används Hjälppatrullen tillsammans med en pedagog inom småbarnspedagogik (Webster- Stratton, 2004, s. 227; Kjällander, 2016, s. 15; White, 2016). Att utveckla

förmågan att be om hjälp med appen sker genom att kombinera engagemang, interaktion och uthållighet som användning av lärplattan medför med stöd och handledning av pedagoger. Mer om pedagogens roll beskrivs i kapitel 5.4.

Hjälppatrullen är ett förebyggande spel som stöder barn i att identifiera de problemsituationer som kan uppstå på ett daghem. Hjälppatrullen kan hjälpa barn att fatta ett beslut om att be om hjälp. Materialet handleder barn i vem som är rätt person att vända sig till när behovet av hjälp uppstår. Materialet bygger på figurerna Lilla, Mella, Ralle och Valle från projektet Resursstarka barn – stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken och presenteras i figur 2 nedan. Djurvännerna har alla olika personlighetstyper, egenskaper och intressen som synliggörs och används i materialet.

Figur 2 Djurvännerna - Ralle, Valle, Mella och Lilla (Davidsson & Juslin, 2021)

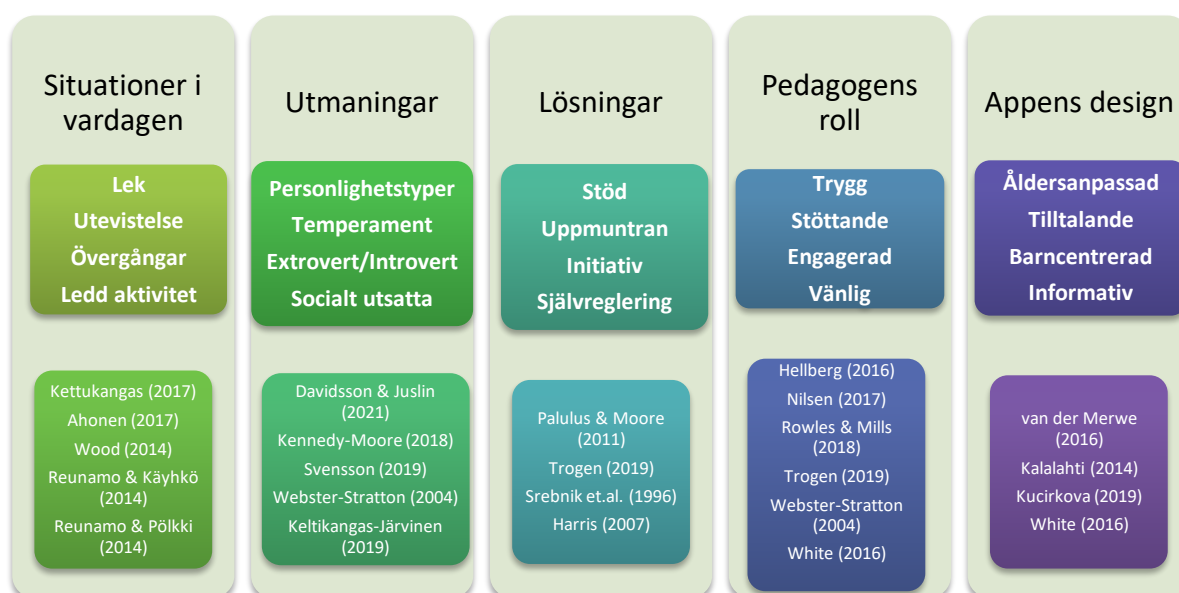
Lilla beskrivs som ivrig och hen tycker om att leka med bollar. Igelkotten Lilla ger inte upp om något går snett utan hen försöker på nytt om och om igen. Katten Mella tycker om att leka tillsammans med andra och Mella är gärna ute och bygger snögubbar. Valle är björnen i gänget och fast Valle är stor, är hen den lugna i gruppen som lyssnar och tröstar andra. Den fjärde gruppmedlemmen, kaninen Ralle är bra på att hjälpa andra. (Resursstarka barn, 2020).

5.1 Produktutveckling

Examensarbetets produktutveckling började med planering av appens funktioner och layout och materialets första skiss diskuterades med projektets illustratör. Under planeringen av prototypen använde skribenterna tidigare forskningar och teorier som bakgrund. Detta för att veta i vilka situationer barn behöver hjälp, vilka utmaningar som försvårar förmågan att uttrycka sitt behov av hjälp, vilken pedagogens roll är samt vad som

behöver beaktas när en app utvecklas. Under planeringen klargjordes att appen ska kunna användas både i förebyggande syfte och i aktuella situationer för att stöda barn i att be om hjälp på ett individuellt plan.

Teorin som ligger som grund för materialutvecklingen beskrivs i figur 3 nedan och presenteras enligt situationer i vardagen, utmaningar, lösningar, pedagogens roll samt appens design. Situationer i vardagen där barn behöver hjälp och som kan kännas utmanande för barn är övergångar, lek, samlingar, matsituationer och vila. Dessa dagliga situationer utgör en viktig del av barns vardag och ger barn möjlighet att stärka sociala och emotionella färdigheter. Vardagssituationer är också fostran och undervisning där barn lär sig att kommunicera och ta hand om sig själva.

Figur 3 Teori som stöd för materialutveckling

Barns utmaningar för att be om hjälp är starkt relaterade till deras personligheter. Introverta samt hjälplösa barn kan ha stora utmaningar i att be om hjälp då de ofta är blyga och tillbakadragna. Extroverta barn har också utmaningar då dessa barn ofta betar sig aggressivt och utmanande i situationer där hjälp behövs.

Barn bör stödas och uppmuntras av både vårdnadshavare och pedagoger inom småbarnspedagogiken för att bli kompetenta och lära sig att be om hjälp. Självreglering i samband med förmågan att be om hjälp betyder att barn kan be om hjälp efter att ett

hjälpbehov har konstaterats. Det betyder att barn tar initiativ till att lösa problem på egen hand och ber om hjälp efter att barn har lagt märke till det aktuella hjälpbehovet.

Pedagogens roll är mycket viktig för att barn ska kunna be om hjälp. En pedagog kan vara den enda trygga personen ett socialt utsatt barn träffar under hela dagen. Pedagogens förhållningssätt gentemot barn är viktig för att skapa ett förtroende mellan barn och pedagog. Forskning visar att barn hellre tyr sig till en engagerad och vänlig pedagog med sina problem än till en pedagog som är mera kompetent, men avvisande i sitt uttryckssätt.

En app bör vara anpassad för huvudanvändaren och rikta sig till rätt åldersgrupp för att tilltala barn. Den ska vara trevlig att titta på och relativt enkel i designen för att barn ska kunna fokusera på det relevanta innehållet i appen. Färg och ljud för att fånga barns intresse är viktigt. Appen ska också vara lätt att komma igång med.

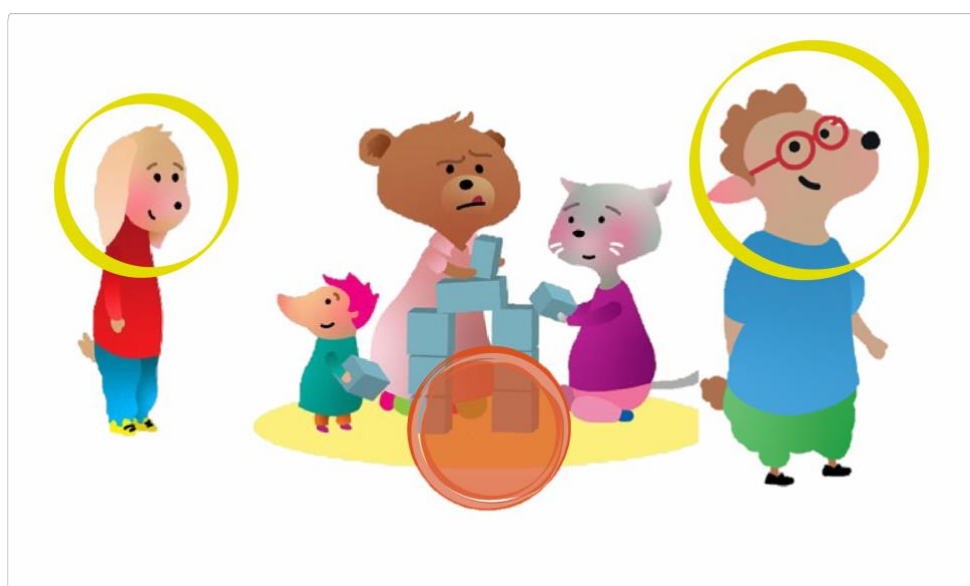
För att skapa en helhetsuppfattning om appens uppbyggnad och utseende, designades en prototyp om hur appen kan se ut, hur man kan förflytta sig inuti appen samt hur alternativen till vem barn kan be om hjälp av kan synliggöras. Denna design fungerade som hjälpmedel när manuset till appen planerades och tack vare den klargjordes vad som kan fungera i praktiken och vad som behöver förändras för att appen ska vara så tydlig som möjligt för användaren. Genom den egengjorda designen kunde det konstateras att det kan vara mindre prat i appen och istället kan det adderas symboler som visar vad som är följande steg. Olika färger kan användas för att beskriva olika alternativ till vem barn kan be om hjälp av. Pilar kan användas för att visa hur barn ska navigera för att fortsätta.

Situationen planerades enligt figur 10, modell för att be om hjälp. Bilden nedan identifierar ett hjälpbehov. Lilla, Valle och Mella leker med klossar. Det verkar vara svårt att få tornet att hålla ihop och de är i behov av hjälp. När användaren upptäcker hjälpbehovet, trycker hen på den orange hjälpknappen.

Figur 4. Identifiering av ett hjälpbehov

När användaren tryckt på den orange hjälpknappen, dyker det upp två gula ringar som beskriver de alternativ som spelaren kan be om hjälp av. Spelaren får ta beslutet, ska hen be om hjälp av Valle eller fåret.

Figur 5. Alternativ till vem barn kan be om hjälp av

Om spelaren väljer fåret, ändrar ringen inte färg för att visa att spelaren ska tänka om. Ringen runt Valle ändrar färg till grönt som ett tecken på att det är ett bra alternativ. Efter detta kan en diskussion föras om varför Lilla ska be om hjälp av Valle. Valle är känd för att

vara hjälpsam och fåret såg ut att vara upptagen. Det är viktigt att uppmuntra barn till att be om hjälp av andra barn, men det är också viktigt att betona att barn alltid kan be om hjälp av pedagoger inom småbarnspedagogik.

Figur 6. Färger för att beskriva vem barn kan be om hjälp av

Efter att spelaren har tryckt på ett bra alternativ hyllas det med färggrann konfetti och musik. En grön pil dyker upp nere till höger för att visa att spelaren kan gå vidare till följande rum.

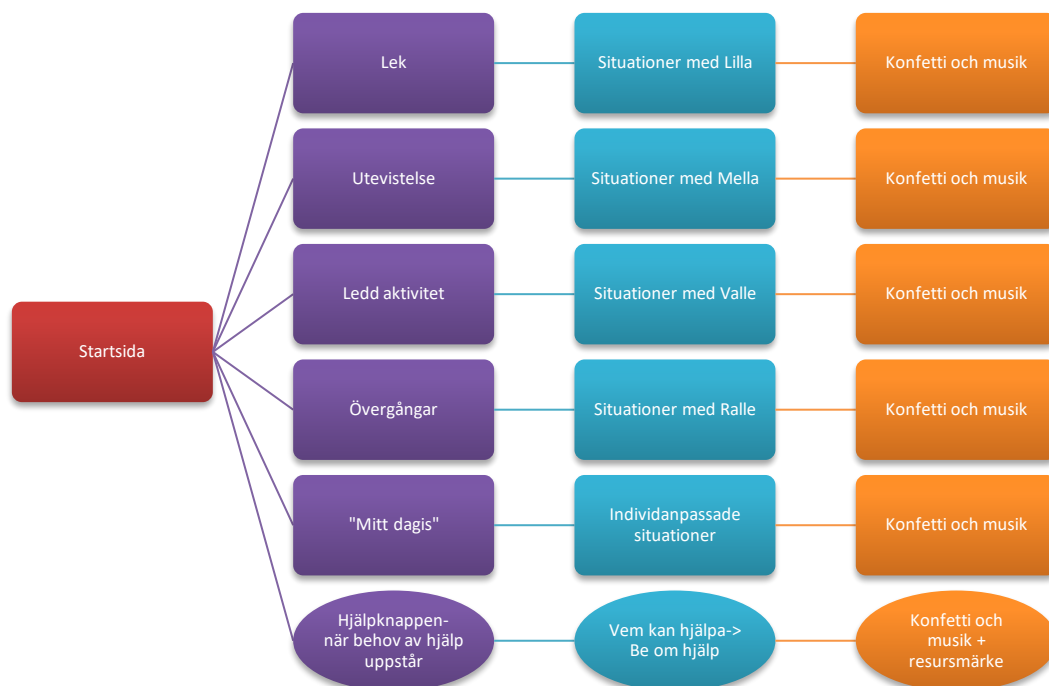

Figur 7. Avslutningsscen efter avklarat rum

Beslutet togs att utelämna text och tal från appen, eftersom en pedagog inom småbarnspedagogiken alltid är närvarande när barnet spelar. En informationsknapp, en ikon, riktad till pedagoger finns i spelet. Informationsknappen förklarar situationen och pedagogens roll är då att föra informationen vidare till det barn som spelar. Denna ikon kommer fram i olika situationer under spelets gång, bland annat när barnet stiger in i nya situationsrum. Ikonen som riktar sig till pedagoger utarbetades som en bild på de vuxna djurvännerna ur projektet Resursstarka barn - stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken. Med hjälp av ikonerna skapas en klar bild huruvida informationen riktar sig till barn eller pedagoger.

5.2 Appens innehåll

När Hjälppatrullen-appen öppnas kommer man genast in på startsidan, från vilken spelaren sedan har möjlighet att navigera sig vidare till fyra olika rum, enligt figur 8 nedan. De fyra olika rummen baseras på vardagssituationer inom småbarnspedagogiken där hjälp behövs, enligt kapitel 3.2. Lek, utevistelse, samlingar och övergångar är de situationer som finns med i Hjälppatrullen och det är också dessa situationer som ofta beskrivs som utmanande. Wood (2014) skriver att barn med bristfälliga sociala och emotionella färdigheter kan ha större utmaningar med att medverka i situationer som skapar frustration hos barn. Det kan uttrycka sig som bråk om leksaker, svårigheter med att göra val och involvera alla i leken. I varje rum i Hjälppatrullen finns en knapp med information till pedagogen som spelar med barnet. På knappen är de vuxna djurvännerna avbildade (figur 16) och genom att trycka på den hittas information om situationen samt olika alternativ till lösningar.

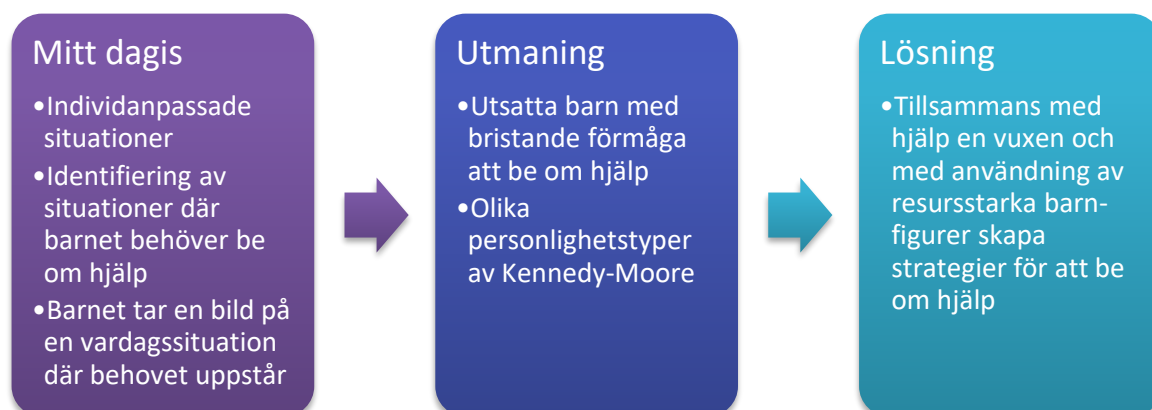

Figur 8. Visualisering av appens innehåll

I "mitt dagis" kan barnet själv fotografera en situation där barnet önskar få hjälp. Det öppnar upp en möjlighet att tillsammans med pedagogerna och med andra barn diskutera situationen och hur man kan lösa den, samt vem barnet kan be om hjälp av enligt figur 9. Att fotografera autentiska händelser och bifoga dem till appen kallas för förstärkt verklighet, Augmented reality (AR) på engelska. AR skiljer sig från virtuell verklighet genom att det ersätter en del av verkligheten med digitalt innehåll. AR kan användas som stöd för inläring och enligt Dunleavy, hänvisad av Kalalahti (2014, s. 13) möjliggör AR övande på kritiskt tänkande, problemlösning och kommunikation i autentiska miljöer och situationer som motsvarar verklighet.

Hjälppatrullen är ett förebyggande spel, men den är också individanpassad och kan användas i situationer som uppstår på ett daghem. Orsaken till "mitt dagis" baseras på Kennedy-Moores (2018) fem olika personlighetstyper, eftersom personligheten som visar att ett barn är i behov av hjälp kan identifieras på så olika sätt. Strävan med "mitt dagis" är att barn som är perfektionister inte ska känna att de ska behöva klara av allt på egen hand. Istället framträder resursen av att be om hjälp som något positivt och ger barn en möjlighet att använda sig av verktyget Hjälppatrullen om och när problemsituationer uppstår. Med

hjälp av verktyget, stärks förmågan att be om hjälp hos socialt utsatta barn som i hemmet inte kommit i kontakt med hur hjälp erbjuds eller lärt sig resursen att be om hjälp.

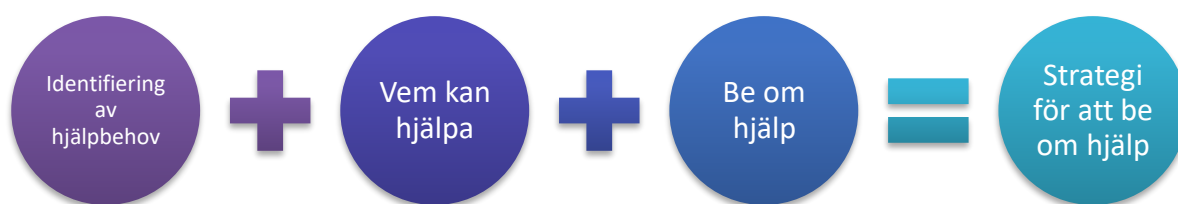
Figur 9. "Mitt dagis" – ett rum för individanpassade situationer

I "mitt dagis" har barn en egen profil. Genom profilanvändning tas hänsyn till olika användare och möjliggör för pedagogen att dokumentera barns utveckling när det kommer till förmågan att kunna be om hjälp. Profilanvändning möjliggör även personifiering. Personifiering kopplas till barns autonomi i skapande av lärmiljöer med syfte att motivera barn till inläring. Personifiering av design kan göras enligt fem A:n om digital personifiering; Authorship (författarskap), Autonomy (autonomi), Authenticity (tillförlitlighet), Aesthetics (estetik) och Attachment (tillgivenhet). (Kucirkova, 2019, ss. 113, 118).

Det är viktigt att barn belönas av goda gärningar och i appen belönas barn genom att en avklarad situation avslutas med konfettiregn och musik (Trogen, 2020, ss. 413, 424). Efter att användaren har gått igenom varje rum successivt belönas barnet även med ett diplom som sparas i barnets profil. Att be om hjälp är en förmåga, som kan fungera som en viktig resurs för barnet genom hela uppväxten. För att ändra på attityder om att be om hjälp ska det ses som en styrka istället för ett tecken om svaghet. För att stärka vikten om förmågan att be om hjälp belönas barnet med resursmärken. Ett digitalt resursmärke sparas i barnets profil för varje gång som appen har använts för att be om hjälp. Det synliggör användningen av förmågan att be om hjälp för både barnet och pedagogen inom småbarnspedagogik.

5.2.1 Hjälpknappen

Kennedy-Moore (2018) skriver att det är viktigt att utarbeta planer för att stöda barn att be om hjälp. Hjälpknappen i appen fungerar som riktat stöd i situationer då barn behöver be om hjälp. Det fungerar även som ett verktyg för barn att uttrycka behovet, med tanke på de barn som uttrycker hjälpbehovet reaktivt. Med Hjälpknappen lär barn sig en strategi för att be om hjälp för att få tillgång till resurser i näromgivningen som kan hjälpa att förebygga de risker som nämns i kapitel 3.4. Processen i figur 10 som Hjälpknappen följer är modellen för att be om hjälp av Srebnik et.al. (1996).

Figur 10. Modell för att be om hjälp (Srebnik et al, 1996)

Användning av Hjälpknappen börjar med identifiering av behovet av hjälp, då barnet tar fram appen och trycker på Hjälpknappen i appen. Den hjälpsamma Ralle blir synlig och pekar på olika profiler och användaren väljer sin egen profil. Följande steg är att fundera på vad barnet behöver hjälp med och det ser sig om för att ta reda på vem man kan be om hjälp av, pedagoger eller barn. Barnet trycker på ikonen i appen för att gå vidare. Nästa steg är att be om hjälp och som belöning för att barnet klarat av alla nivåer, hyllas det med ett färgglatt konfettiregn och glad musik samt med ett resursmärke.

5.2.2 Lek

Leken är den första situation som appanvändaren får ta del av. När barnet klickar in sig i lekrummet öppnas en miljö som är anpassad för lek där barnet får bekanta sig med leksaker och iaktta barn i leksituationer. Eftersom syftet med appen är att träna på att identifiera problem, kommer det i appen att uppstå en problemsituation eller en konflikt som barnet behöver observera och identifiera.

Figur 11 nedan beskriver lekens händelseförlopp och situationen är följande: Tre barn leker en matlagningslek i ett leksakskök och det fjärde barnet ser på när de andra leker. Medan allt detta sker, sitter Lilla på golvet på andra sidan rummet och leker med bollar. Svårigheten i denna situation är anslutning till lek. Det fjärde barnet vill så gärna delta i de övrigas matlagningslek men ingen frågar om hen vill vara med och hen vågar inte själv be om att få vara med i leken. En utmaning i denna situation är barn som är blyga och introverta, samt de barn som hör till personlighetstypen hjälplösa barn, som anser sig inte kunna något och inte gör någonting rätt, enligt Kennedy- Moore (2018).

När barnet som spelar Hjälppatrullen har identifierat situationen där ett barn står på avstånd och iakttar övriga barn som leker, trycker barnet på hjälpknappen, även kallad resursknappen. Då får barnet som spelar välja mellan två olika alternativ: vill barnet be om hjälp av en pedagog för att barnet i spelet ska få ansluta till leken eller har spelaren observerat Lilla som sitter ensam på golvet och leker med bollar och istället frågar av Lilla om barnet får vara med i Lillas lek. Denna situation gör det möjligt för barnet som spelar att identifiera ett problem, fatta beslut om att be om hjälp och slutligen fundera kring vem barnet kan be om hjälp av i situationer som är bekanta och som kan uppstå i daghemsmiljö.

Figur 11. Lek med Lilla

5.2.3 Utevistelse

Den andra situationen som appanvändaren får ta del av är en situation som äger rum under utevistelsen. Situationen har illustrerats och tydliggörs i kapitel 5.3. Denna situation fokuserar på förmågan att kunna dela med sig och uppstår mellan två av sandlådans tre

barn som börjar bråka om samma leksakhink. En pedagog står på avstånd från sandlådan och tröstar ett annat barn och djurvännan Mella sitter och leker utanför sandlådan.

Figur 12, att dela med sig med Mella beskriver sandlådesituationen och händelseförloppet med att två barn börjar dra i samma leksakhink och försöka övertyga den andra om att "hinken är min". Det tredje barnet i sandlådan och Mella som sitter utanför sandlådan observerar situationen och märker att någonting är fel i situationen. När barnet som spelar också har identifierat problemet, ska det som i leksituationen trycka på hjälpknappen. Eftersom pedagogen är upptagen med ett annat barn, får barnet som spelar välja mellan att inte göra något åt situationen, eller begära att det tredje barnet som sitter i sandlådan ber om hjälp av Mella. Barnet som spelar kan även välja att Mella löser situationen genom att båda får var sin leksak.

Utmaningarna med att be om hjälp i denna situation är att barn som har svårigheter med den verbala uttrycksförmågan har svårt att kunna interagera med andra för att lösa problem enligt Svensson (2009, ss. 11-13). Barn med impulsivt beteende har kognitiva svårigheter att lösa konflikter med andra människor och agerar istället impulsivt utan att tänka på det andra barnet, menar Webster-Stratton (2004, s. 226). Enligt Kennedy- Moores (2018) indelning av hur barns behov av hjälp kan identifieras, kan barn som lätt blir frustrerade enkelt tappa tålamodet och ge upp alltför snabbt, vilket också medför en utmaning i denna situation.

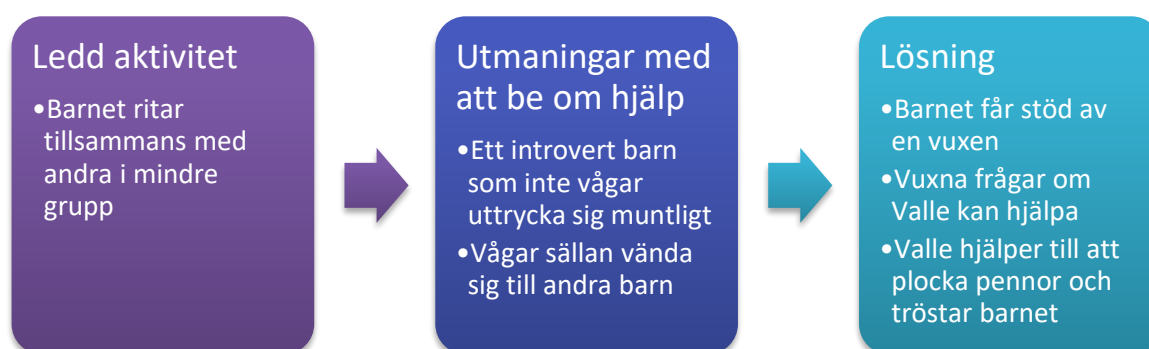

Figur 12. Att dela med sig med Mella

5.2.4 Ledd aktivitet

Följande rum som användaren tar del av är en ledd aktivitet (figur 13). I rummet sitter barnen vid sina bord och ritat. Medan barnen sitter och ritat tappar ett av barnen pennorna på golvet. Alla de andra barnen har redan kommit i gång, men barnet som tappade pennorna vågar inte be om hjälp utan sänker blicken och känner sig hjälplös. Valle sitter vid samma bord men märker inte att barnet är i behov av hjälp. Enligt Wood (2014) förväntar sig barn att få hjälp av pedagoger men samtidigt ska barn uppmuntras till att vända sig till andra barn för att be om hjälp, vilket tas upp i kapitel 3.2. Barn som är introverta och inte vågar uttrycka sig kan ha svårigheter att använda sig av resurser i näromgivningen (Keltikangas-Järvinen, 2019, s. 19).

När användaren har identifierat behovet, trycker hen på hjälpknappen som följs av en diskussion om vem kan hjälpa barnet, pedagogen eller Valle. Om barnet trycker på pedagogen kommer pedagogen och tröstar. För att förstärka vikten av att kunna vända sig till andra barn för hjälp, ber pedagogen hjälp av Valle som är känd för att vara lugn, en som lyssnar och tröstar och kan fungera som en resurs för barnet. Eftersom pedagoger ska fungera som förebilder (Trogen, 2020, s. 115), visar pedagogen genom att be Valle att hjälpa, att barn kan be om hjälp av andra barn. Valle som är den lugna och omtänksamma, hjälper till att plocka upp pennorna och tröstar barnet. Om användaren trycker på Valle, får barnet i spelet hjälp och tröst av Valle, vilket betyder att användaren ser Valle som en resurs. Då berömmar pedagogen i spelet barnet för att hen vågade be om hjälp.

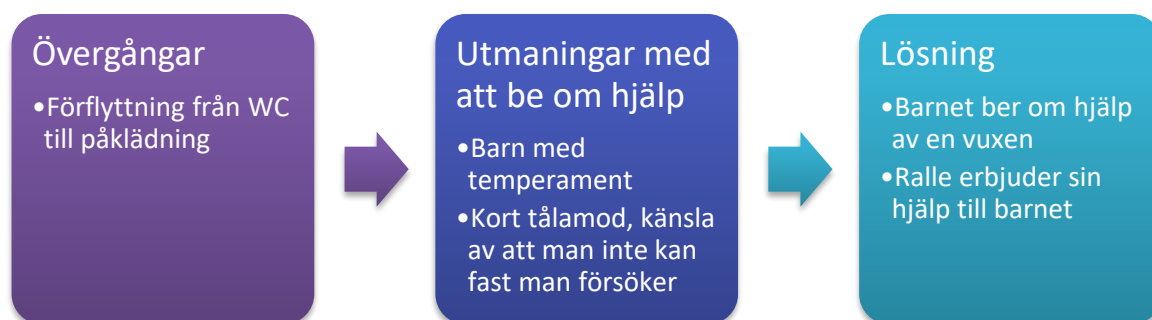

Figur 13. Ledd aktivitet med Valle

5.2.5 Övergångar

Övergångar beskrivs i kapitel 3.2 som hektiska situationer där flera barn kan vara i behov av hjälp. Rummet som tränar övergångar presenteras i figur 14 och i appen synliggörs situationen med att ett barn övergår från WC-besök till påklädning. Barnet i Hjälppatrullen har svårigheter att klä på sig jackan. Barnets temperament och korta tålamod i samband med situationen gör att utmaningen med jackan känns oöverkomlig, vilket skapar en känsla av frustration. Känslor kan fungera som hinder för att be om hjälp och för barn som blir överväldigade av sina känslor kan övergångssituationer upplevas som svåra att klara av på egen hand (Kennedy-Moore, 2018).

Barnet i Hjälppatrullen ser sig omkring och undrar vem som kan hjälpa. Pedagogerna i situationen är upptagna med att hjälpa andra barn. I närheten av barnet är Ralle, som är bra på att hjälpa andra. När användaren har tryckt på hjälpknappen för att lösa situationen, väljer barnet mellan två alternativ, som är att barnet försöker hjälpa sig själv eller att be om hjälp av andra. Om användaren väljer barnet, framkommer att barnet ska tänka om. Användaren och pedagogen ska diskutera om varför det kan vara bättre att be om hjälp av andra. Eftersom barnet i Hjälppatrullen är frustrerat och redan försökt själv utan lycka, är det bättre att be om hjälp av andra och ta emot hjälp. När användaren trycker på pedagogen, ber barnet om hjälp av pedagogen men samtidigt erbjuder Ralle sin hjälp till barnet. Barnet tar emot hjälpen och barnet får på sig jackan.

Figur 14. Övergångar med Ralle

5.3 Appens visuella utseende

Eftersom Hjälppatrullen har utarbetats som prototyp betyder det att materialet inte är ett färdigt material utan en idé på hur ett material som riktar sig barn och som stöder barn i att be om hjälp kan utarbetas. Materialet är skapat på basen av teori och stärker således

trovärdigheten i innehållet. Den grafisk designen i materialet är bristfällig men skribenterna har valt att fokusera på en situation ur appen som Jenny Wiik har illustrerat så som den skulle se ut på riktigt. Figur 15 nedan är en illustration av situationen som beskrevs i kapitel 5.2.3. Tanken med situationerna och layouten i appen är att de skulle se ut som denna bild. Illustrationerna ska vara färgglada och lätta att tyda.

Figur 15. Utevistelse – situation i Hjälppatrullen (Wiik, 2021)

Tanken med alla situationer är att en vuxenfigur alltid är synlig men kan illustreras som att hen är upptagen med något annat. På så sätt vet barnen att en pedagog inom småbarnspedagogiken alltid är närvarande men kan vara upptagen med annat. Då är det bra att hitta andra alternativ till vem barn kan be om hjälp av.

5.4 Pedagogens roll

Anknytning, tillgivenhet, växelverkan och respekt är viktiga egenskaper som en pedagog inom småbarnspedagogiken behöver besitta och dessa egenskaper behöver komma till uttryck och kunna observeras såväl inne i den fiktiva Hjälppatrullen-appen som i den autentiska daghemsmiljön. Anknytningsprocessen sker i tre faser som dessa är safe

(trygghet), seen (att bli sedd) och soothed (tröstad). För att kunna förverkliga dessa tre faser behövs ytterligare en, showing up (närvaro). (Trogen, 2020, s. 100).

Trogens (2020, s. 100) anknytningsprocess behandlar trygghet, att bli sedd, tröstad och vara närvarande. Skribenterna har valt att synliggöra pedagogen i alla situationsrum, antingen som ett alternativ till vem barn kan be om hjälp av eller så är de vuxna djurvännerna synliga och tröstar något annat barn. Detta för att möjliggöra att barn eller djurvännerna i appen ska kunna känna växelverkan med pedagogerna både via appen och ansikte mot ansikte. (Trogen, 2020, s. 113).

Figur 16. Vuxna djurvänner (Davidsson & Juslin, 2021)

Genom att få in pedagogernas roll i appen, möjliggörs att realistiskt synliggöra situationer som uppstår på daghem och lyfta fram det förtroende som barn på daghem behöver få till pedagoger inom småbarnspedagogiken. Hellberg (2016) poängterar vikten av samspel och den sociala interaktionen med andra människor enligt Sterns forskning. Hellberg betonar att pedagogen behöver kunna relatera till och samspela med barn och ge dem möjlighet att bli hörda och få känna sig värdefulla, vilket även Trogen (2020, s. 115) lyfter fram. Barn bör bemötas precis som de är och då skapas en ärlig och ömsesidig kommunikation mellan barn och pedagog. Intresset för barn, pedagogens engagemang, fullständig närvaro och nyfikenhet hör till de viktigaste grundstenarna vad gäller kontakten mellan barn och pedagog. En pedagog har en basal roll när det kommer till interaktion och att stöda barn även då det berör användning av digitala verktyg och samspel. (Trogen, 2020, s. 115).

Genom appen Hjälppatrullen skapas ett förtroendefullt synsätt till de vuxna figurerna och detta görs genom att figurerna är närvarande, finns där för barnen och följer med i leksituationerna. En positiv anknytning till pedagoger och vuxna minskar barns negativa och ickeönskvärda beteende. Socialt utsatta barn som inte får trygga vuxenrelationer från

hemmet, behöver först och främst få en trygg anknytningsperson på daghemmet samtidigt som pedagogen inom småbarnspedagogiken föregår med gott exempel och lyfter fram hur barn eller vuxna kan bli hjälpta. Det som också är viktigt är att belöna goda gärningar och belöningen ska vara en känsla av tillfredsställelse när man hjälper någon annan och inte bestå av materiella ting. (Trogen, 2020, ss. 413, 424).

5.5 Expertutlåtande

I samband med att appen planerades involverade skribenterna experter inom området och både barn och pedagoger inom småbarnspedagogiken från olika daghemsgrupper fick ta del av appens innehåll och funktioner. De pedagoger inom småbarnspedagogiken som fick höra om Hjälppatrullen tyckte att det är bra att det utvecklas ett material som stöder barn i att be om hjälp eftersom ett sådant saknas. Pedagogerna menade att de skulle använda appen som ett verktyg med strävan om att lära barn be om hjälp och lära sig hjälpas åt, samtidigt som appen kunde hjälpa barn lära sig att ta beslut. Pedagogerna inom småbarnspedagogiken lyfte även fram att det är bra att appen eftersträvar att lära barn att be om hjälp av jämnåriga. Då går det att komma bort från principen att vuxna är de enda individerna som barn kan be om hjälp av. Pedagogerna inom småbarnspedagogiken poängterade även att barn som är lata och genast vill ha hjälp lär sig träna tålmodet och hitta andra synvinklar på hur man kan be om hjälp samt hur man kan hjälpa andra för att lösa olika situationer.

Pedagogerna inom småbarnspedagogiken uppmärksammade även att det är bra att skribenterna har valt djurvännerna som ett komplement till lärplattan och valt att ha djurvännerna synliga på daghemmet. På detta vis påminns barn om hjälpverktyget samt möjliggör djurvännernas medverkan i diskussioner och i leken. Experterna tyckte även att appen inte behöver bestå av mycket tal. Tydliga instruktioner till en pedagog eller till barnet som spelar är tillräckligt, eftersom det är önskvärt att barncentrerade appar inte har så mycket ljud.

När det kommer till testpatrullen, barn i åldern 3-5 och deras åsikter om Hjälppatrullen tyckte de att Hjälppatrullen var intressant och barnen var ivriga att få testa spelets funktioner. Barnens åsikter kunde samlas in med hjälp av figurerna 4-7. Spelets uppbyggnad presenterades och barnen förstod snabbt idén med spelet. Situationen som beskrivs i

samma ovannämnda figurer bidrog till diskussion om utmaningar och lösningar. Barnen kunde relatera till situationen och berättade om sina erfarenheter i liknande situationer. Spel som tränar på förmågan att be om hjälp väckte frågor om hur och varför. Det påvisar vikten av att betona förmågan att be om hjälp som en styrka. Barnen kunde tänka sig att använda Hjälppatrullen för att be om hjälp och de hade svårigheter med att inse att Hjälppatrullen endast är en prototyp och frågade när spelet är färdigt. Barnen uttryckte sina åsikter om vem av djurvännerna från projektet Resursstarka barn de skulle be om hjälp av. Pojkarna valde Ralle och flickorna valde Mella, vilket bekräftar att användning av profil och funktioner för personifiering kan göra Hjälppatrullen mer tilltalande för barn. Testpatrullen väntar ivrigt på att få använda appen Hjälppatrullen på riktigt.

6 Diskussion och kritisk granskning

Processen med examensarbetet har varit intressant, givande och framförallt lärorik. Skribenterna har skapat en förståelse för hur viktig kompetensen att be om hjälp är och insett vikten av att barn får tillgång till alla resurser som finns i dess näromgivning. Speciellt viktigt är att socialt utsatta barn lär sig förmågan att be om hjälp för att förebygga risker i framtiden.

Arbetsprocessen har nästan helt följt den på förhand utarbetade tidsplanen. Avvikelsen från tidsplanen var att materialutvecklingen påbörjades en månad senare än inplanerat, eftersom skribenterna ville få teoridelen färdig innan materialet Hjälppatrullen utarbetades. Utmanande med arbetsprocessen har varit att hitta relevant forskning och övrig litteratur inom ämnet att be om hjälp, vilket är en orsak till att skribenterna inte kunde fördjupa sig i hur barns behov av hjälp uttrycker sig. Att examensarbetet baseras på litteraturstudier har även varit utmanande eftersom teorin enbart baseras på litteratur eller forskningar gjorda av andra och således har man inte kunnat säkerställa forskningars aktualitet och kvalitet.

Skribenterna har tagit i beaktande att barns säkerhet och integritet inte äventyras vilket gör användningen av fotograferingsfunktionen "mitt dagis" utmanande då barn fotograferar situationer där andra barn kan synas. Skribenterna har kritiskt granskat den funktionen och eftersom bilderna som tas endast används för internt bruk, sprids inte innehållet till utomstående. Materialet är därför tryggt att använda och skribenterna kan försäkra att

materialet är tillgängligt för alla, oavsett om vårdnadshavare har gett tillåtelse att deras barn får fotograferas eller inte.

Trots att skribenterna arbetar eller har arbetat som pedagoger inom småbarnspedagogik och således är bekanta med barns utveckling, utmaningar och vardagssituationer har examensarbetet ändå gett en hel del ny kunskap inom ämnet. Under examensprocessen valde skribenterna att lägga sina yrkesroller åt sidan och gå in i forskningen efter material på en allmän nivå. Allteftersom materialet har utarbetats, har skribenterna funderat över varför ett material som stöder barn i att be om hjälp inte redan finns. I nuläget saknas material för att be om hjälp som riktar sig till 3–5-åringar och därför kunde Hjälppatrullen vara ett alternativ som kunde vidareutvecklas från prototyp till app.

Eftersom projektet Resursstarka barn - stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken har klargjort att det finns en avsaknad av ett material som stöder barn i att be om hjälp, var det värdefullt att experterna inom småbarnspedagogiken visade ett stort intresse för prototypen. Att både barn och pedagoger kan tänka sig att använda Hjälppatrullen med syftet att utveckla barns förmåga att be om hjälp tyder på att skribenterna har utarbetat ett material som det finns behov av.

Målet med examensarbetet var att få svar på frågorna: "Hur synliggörs barns behov av hjälp?" och "Hur kan barns förmåga att be om hjälp förebygga risker i framtiden?". Forskning visar att barns behov av hjälp synliggörs av olika personlighetsdrag (Kennedy-Moore, 2018) och uttryckssätt som påverkas av barns olika temperament enligt Keltikangas-Järvinen (2019). Barns behov av hjälp synliggörs på olika sätt beroende på om barnet är introvert eller extrovert. Ett introvert barn har svårt att uttrycka sig på ett korrekt sätt och på grund av rädsla att bli missförstådd undviker introverta barn att uttrycka sitt behov av hjälp. (Keltikangas-Järvinen, 2019).

När det kommer till barns förmåga att be om hjälp för att förebygga framtida risker visar forskning att förmågan är viktig i olika lärandeprocesser och lärare förväntar sig att barn uttrycker ett behov av hjälp (Newman, 2002). För socialt utsatta barn som inte har en vuxen förebild i hemmet är risken större att förbli utan förstärkande resurser som förmågan att be om hjälp kan bidra med (Davidsson & Juslin, 2021, s. 16). Detta kan leda till psykisk ohälsa

som har en negativ inverkan på barns kamratrelationer, skolgång och vardag (Cowling et.al., 2004).

Eftersom Hjälppatrullen riktar sig till 3–5-åringar, har fokus legat på denna åldersgrupp. Manuset som utvecklats är dedikerat till projektet Resursstarka barn-stöd till socialt utsatta barn inom småbarnspedagogiken. Projektet har nu möjlighet att använda sig av materialet och skribenterna önskar att projektet sprider information kring materialet samt testat appen på barn som deltar i småbarnspedagogik. Detta för att ta reda på om materialet fungerar så som det är tänkt att fungera. Om materialet fungerar, kunde nästa steg inom projektet vara att utveckla prototypen till en app som pedagoger inom småbarnspedagogiken kan använda sig av.

För att utveckla det befintliga materialet ytterligare kunde observationer göras för att se hur och i vilka situationer barn uttrycker ett behov av hjälp. Materialet kunde även utvecklas genom observationer som kartlägger de utmaningar som försvårar barns förmåga att be om hjälp. Dessa observationer skulle stärka Hjälppatrullens tillförlitlighet och vara ett komplement till de litteraturstudier som materialet nu baseras på.

Som förslag till fortsatt forskning kunde det utvecklas ett liknande digitalt material som riktar sig till 1–3-åringar inom småbarnspedagogiken. För att kunna utveckla ett material för den ålderskategorin behöver relevant forskning hittas. Även observationer kunde göras för att ta reda på hur 1–3-åringar, som ännu inte utvecklat den verbala kommunikationsförmågan uttrycker sitt behov av hjälp.

Som avslutning vill skribenterna lyfta fram att processen med att skapa Hjälppatrullen har varit intressant, lärorik och framförallt rolig. I början kändes det en aning utmanade för skribenterna att hitta relevant forskning som verkligen berörde ämnet hur barn ber om hjälp. När den delen är processen var avklarad var motivationen hög hos skribenterna att få börja arbeta med materialet, appen Hjälppatrullen.

Arbetsprocessen har alltid framskridit enligt gemensamma överenskommelser. Att be om hjälp av varandra har inte känts svårt eller oöverkomligt. Skribenterna har även vågat lyfta fram olika åsikter och reda ut saker som för stunden känts svåra och jobbiga och alltid kunnat gå vidare i arbetsprocessen med glädje.

Det skulle vara roligt om prototypen Hjälppatrullen kunde utvecklas till en riktig app i framtiden och komma till verklig nytta för alla barn som behöver lära sig be om hjälp på ett roligt och pedagogiskt sätt i förebyggande syfte. Skribenterna ger tillåtelse till att projektet Resursstarka barn får ta kontakt om det finns frågor eller funderingar kring materialet Hjälppatrullen. För vi skribenter håller med expertpanelen, vi skulle också gärna använda oss av materialet i framtiden tillsammans med barn som deltar i småbarnspedagogik.

7 Källor

- Ahonen, L. (2017). *Haastavat kasvatustilanteet - lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja*. ePUB. Hämtat från www.nextory.fi den 20 Januari 2021
- Aime, H., Broesch, T., Aknin, L., & Warneken, F. (2017). Evidence for proactive and reactive helping in two- to five-year-olds from a small-scale society. *PLoS ONE*, 12(11), 1-16. doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0187787>
- ALLEA. (2018). *Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva*. Berlin: ALLEA- All European Academies. Hämtat från https://www.vr.se/download/18.7f26360d16642e3af99e94/1540219023679/SW_ALLEA_Den_europeiska_kodexen_f%C3%B6r_forskningens_integritet_digital_FINAL.pdf den 10 April 2021
- American Psychological Association. (den 3 April 2019). *Magination Press Family*. Hämtat från Teaching Your Child How to Ask for Help: <https://www.maginationpressfamily.org/mindfulness-kids-teens/asking-for-help/>
- Anttila, N., Huurre, T., Malin, M., & Santalahti, P. (2016). *Mielenterveyden edistäminen varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen*. THL. Hämtat från <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-613-1> den 27 Mars 2021
- Arene rf. (2019). *Etiska rekommendationer för examensarbeten på yrkeshögskolor*.
- Berg, N., Huurre, T., Kiviruusu, O., & Aro, H. (2011). Nuoruusiän huono-osaisuus ja sen kasautumisen yhteys kuolleisuuteen. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 48, 168-181.
- Cluver, A., Gail, H., & Carver, L. (2013). Young children selectively seek help when solving problem. *J exp Child Psychol*, 570-578.
- Couse, L. J., & Chen, D. W. (2010). A Tablet Computer for Young Children? Exploring Its Viability for Early Childhood Education. *Journal of Research on Technology in Education*, 43(1), 75-98.
- Cowling, V., Luk, E. S., Mileskin, C., & Birleson, P. (2004). Children of adults with severe mental illness: mental health, help seeking and service use. *Psychiatric Bulletin*, 28, 43-46.
- Davidsson, S., & Juslin, E. (2016). *Det resursstarka barnet*. Vasa: Yrkeshögskolan Novia.
- Davidsson, S., & Juslin, E. (2021). *Resursstarka barn*. Vasa: Yrkeshögskolan Novia.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken- För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Flewitt, R., Messer, D., & Kucirkova, N. (den 20 Maj 2014). New directions for early literacy in a digital age: The iPad. *Journal of Early Childhood Literacy*, ss. 1-17.
- Forskningsetiska delegationen. (den 25 Februari 2021). *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*. Hämtat från <https://tenk.fi/sv/anvisningar-och-material/GVP-anvisningarna-2012>

- Forskningsetiska delegationen. (den 28 Februari 2021). *Oredlighet och försummelse*. Hämtat från <https://tenk.fi/sv/forskningsfusk/oredlighet-och-forsummelse>
- Gottberg, J. (den 11 Januari 2013). *Förskoleforum*. Hämtat från Vardagen i förskolan - konflikter: <https://forskoleforum.se/artiklar/vardagen-i-forskolan-konflikter>
- Harris, P. L. (2007). Trust. *Development Science*, 10(1), ss. 135-138.
- Heino, T., Hyry, S., Ikäheimo, S., Kuronen, M., & Rajala, R. (2016). *Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset. HuosTa-hankkeen (2014-2015) päätulokset*. Helsingfors: THL. Hämtat från <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-644-5> den 22 April 2021
- Hellberg, A. (den 9 Juni 2016). *Barns självutvärdering enligt Daniel Stern*. Hämtat från Förskoleforum: <https://forskoleforum.se/artiklar/barns-sjalvutveckling-enligt-daniel-stern>
- Hepach, R., Kante, N., & Tomasello, M. (2017). Toddlers Help a Peer. *Child Development*, 88(5), 1642-1652. doi:10.1111/cdev.12686
- Hepach, R., Vaish, A., Grossmann, T., & Tomasello, M. (2016). Young Children Want to See Others Get the Help They Need. *Child Development*, 87(6), 1703-1714. doi:10.1111/cdev.12633
- Kalalahti, J. (2014). *Kokemuksia ja opittua lisätyn todellisuuden opetuskäytöstä*. Tampere: Tampereen yliopiston informaatiotieteiden yksikkö SIS, TRIM-tutkimuskeskus. Hämtat från <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9485-7> den 25 Februari 2021
- Keltikangas-Järvinen, L. (2019). *Ujo ja introvertit*. Helsingfors: Werner Söderströms förlag.
- Kennedy- Moore, E. (den 28 September 2018). Teach Your Child to Ask for Help - the Right Way. *Psychology Today*.
- Kettukangas, T. (2017). *Perustoiminnot-käsité varhaiskasvatuksessa*. Jyväskylä: Itä-Suomen yliopisto.
- Kjällander, S. (2016). *Plattan i mattan - digitala lärplattor och didaktisk design i förskolan 2013-2016*. Stockholm: Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Stockholms Universitet.
- Kucirkova, N. (2019). Children's agency by design: Design parameters for personalization in story-making apps. *International Journal of Child-Computer Interaction*, 112-120.
- Lag om småbarnspedagogik, 540/2018. (den 24 Februari 2021). Hämtat från Finlex: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540>
- Määttä, S., Koivula, M., Huttunen, K., Paananen, M., Närhi, V., Savolainen, . . . Laakso, M.-L. (2017). *Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa*. Opetushallitus. Hämtat från <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/lasten-sosioemotionaalisten-taitojen-tukeminen-varhaiskasvatuksessa> den 24 Februari 2021

- Marjamaa, A. (2018). Tunne- ja vuorovaikutuksen polku varhaiskasvatuksessa ja koulussa. i E. Autio, *Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena* (ss. 80-81). Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Marsh, J., Plowman, L., Yamada-Rice, D., Bishop, J., Lahmar, J., & Scott, F. (2018). Play and creativity in young children's use of apps. *British Journal of Educational Technology*, 49(5), 870-882. doi:10.1111/bjet.12622
- McCrary Calarco, J. (2011). "I Need Help!" Social Class and Children's Help-Seeking in Elementary School. *American Sociological Review*, 76(6), 862-882. doi:10.1177/0003122411427177
- Newman, R. (2002). How Self-Regulated Learners Cope with Academic Difficulty: The Role of Adaptive Help Seeking. *Theory Into Practice*, 41(2), 132-138.
- Nilsen, M. (2017). Datorplattor och de yngsta barnen i förskolan . i I. Pramling Samuelsson, & A. Jonsson, *Förskolans yngsta barn: perspektiv på omsorg, lärande och lek* (ss. 191-206). Stockholm: Liber.
- Novia satsar på förebyggande barnskydd. (den 20 Februari 2020). *Åbo Underrättelser*. Hämtat från <https://www.pressreader.com/finland/abo-underrattelser/20200220/page/2/textview>
- Otterborn, A., Schönborn, K., & Hultén, M. (2019). Surveying preschool teachers' use of digital tablets: general and technology education related findings. *International Journal of Technology and Design Education*, 29, 717-737. doi:<https://doi.org/10.1007/s10798-018-9469-9>
- Pålsson, D., & Wiklund, S. (2012). *Ungas röster om socialt utanförskap i Sverige*. UNICEF Sverige.
- Paulus, M., & Moore, C. (den 21 April 2011). Whom to ask for help? Children's developing understanding of other people's action capabilities. *Experimental Brain Research*, ss. 593-600.
- Puustinen, M. (1998). Help-seeking behavior in a problem-solving situation: Development of selfregulation. *European Journal of Psychology of Education*, 13(2), 271-282.
- Resursstarka barn. (den 14 December 2020). *Facebook*. Hämtat från Resursstarka barn - projekt inom småbarnspedagogiken: <https://www.facebook.com/Resursstarkabarn>
- Reunamo, J., & Käyhkö, M. (2014). Leikin tukeminen. i J. Reunamo, *Varhaiskasvatuksen kehittäminen. Kehitystehtäviä ja ratkaisumalleja* (ss. 66-92). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Reunamo, J., & Pölkki, T. (2014). Lasten vapaa ja ohjattu ulkotoiminta. i J. Reunamo, *Varhaiskasvatuksen kehittäminen. Kehitystehtäviä ja ratkaisumalleja* (ss. 120-143). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Rowles, S. P., & Mills, C. (2018). Preschoolers sometimes seek help from socially engaged informants over competent ones. *Cognitive Development*, 19-31.

- Ryan, A. M., Pintrich, P. R., & Midgley, C. (2001). Avoiding Seeking Help in the Classroom: Who and Why? *Educational Psychology Review*, 13(2), 93-114.
- Santalahti, P., Sourander, A., & Piha, J. (2009). Lasten mielenterveyspalvelujen käyttö. *Duodecim*, 959-964.
- SBU. (2017). *Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården och insatser i socialtjänsten*. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering. Hämtat från SBU.
- Srebnik, D., Cauce, A. M., & Baydar, N. (1996). Help-Seeking Pathways for Children and Adolescents. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 4(4), 210-220. doi:10.1177/106342669600400402
- Svensson, A.-K. (2009). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur.
- Taylor, R., Durlak, J., Oberle, E., & Weissberg, R. (2017). Promoting Positive Youth Development Through School-Based Social and Emotional Learning Interventions: A Meta-Analysis of Follow-Up Effects. *Child Development*, 88(4), 1156-1171. doi:10.1111/cdev.12864
- Trogen, T. (2020). *Positiivinen kasvatus*. Jyväskylä: PS- kustannus.
- Unicef. (den 1 Februari 2021). *Barnkonventionen*. Hämtat från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>
- Utbildningsstyrelsen. (den 7 Januari 2018). *Grunderna för planen för småbarnspedagogiken*. Utbildningsstyrelsen. Hämtat från https://www.oph.fi/download/195246_Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2018.pdf
- Väljjarvi, J. (2019). *Forskarnas observationer och rekommendationer för främjandet av möjligheterna till mångsidig utveckling, hälsa och deltagande bland barn och unga. Förutsättningar för uppväxt, lärande och delaktighet för alla*. Helsingfors: Statsrådet. Hämtat från Statsrådet: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161561> den 27 Mars 2021
- Välivaara, C. (2010). *Ihmeet tapahtuvat arjessa- kiintymysuhteissaan traumatisoituneiden lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa*. Pesäpuu ry.
- van der Merwe, R. (den 12 Mars 2012). *Smashing Magazine*. Hämtat från A Dad's Plea To Developers Of Ipad Apps For Children: <https://www.smashingmagazine.com/2012/03/dads-plea-developers-ipad-apps-children/>
- Vilkka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilkka, H., & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä: Tammi.
- Was, A. M., & Warneken, F. (Juli 2017). Proactive help-seeking: Preschoolers know when they need help, but do not always ask for it. *Cognitive Development*, ss. 91-105.
- Webster- Stratton, C. (2004). *Utveckla barns emotionella och sociala kompetens*. Stockholm: Gothia Förlag Ab.

- White, B. (den 20 Januari 2016). *Designing For Kids Is Not Childs's Play*. Hämtat från Smashing Magazine:
<https://www.smashingmagazine.com/2016/01/designing-apps-for-kids-is-not-childs-play/>
- Wood, E. A. (2014). Free choice and free play in early childhood education: troubling the discourse. *International Journal of Early Years Education*, 22(1), 4-18.
doi:<http://dx.doi.org/10.1080/09669760.2013.830562>
- Zimmerman, F. (2020). *Tio orsaker till varför pojkar presterar sämre i skolan- och vad vi kan göra åt det!* Kunskapskolan.
- Zwaanswijk, M., Verhaak, P. F., Bensing, J. M., van der Ende, J., & Verhulst, F. C. (2003). Help seeking for emotional and behavioral problems in children and adolescents. A review of recent literature. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 12, 153-161. doi:10.1007/s00787-003-0322-6

Sökrapport

Rubrik	Databas	Sökord	Avgränsning	Träffar/ använda	Sökdatum
Whom to ask for help? Children's developing understanding of other people's action capabilities	Abo Finna	Help-seeking AND Ask for help AND development	2011 Fulltext tillgänglig, referent-granskad,	215/1	17.1.2021
Proactive help-seeking: Preschoolers know when they need help, but do not always ask for it	Abo Finna	Preschoolers AND problem solving AND help-seeking	2013–2020 Fulltext tillgänglig, referent-granskad	82/3	17.1.2021
Evidence for proactive and reactive helping in two- to five-year-olds from a small-scale society	Ebsco Host	Children AND behaviour AND need of help	2015-2020, fulltext tillgänglig, referent-granskad	91/1	17.1.2021
Toddlers Help a Peer	Ebsco Host	Children AND behaviour AND need of help	2015-2020, fulltext tillgänglig, referent-granskad	91/1	17.1.2021
Young children want to see others get the help they need	Ebsco host	Competence AND children AND get help	2015-2020, fulltext tillgänglig, referent-granskad	1/1	17.1.2021
Mielenterveyden edistäminen varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen- Katsaus menetelmiin ja kirjallisuuteen Suomessa	Julkari	Vuorovaikutustaidot varhaiskasvatus		22/2	16.1.2021
Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa – varhaiskasvatus, koulu ja	Julkari	Vuorovaikutustaidot		22/2	16.1.2021

oppilaitos hyvinvoinnin tukena		varhaiskasvat us			
Young children selectively seek help when solving problems	Abo Finna	Preschooler AND problem solving AND help-seeking	2013–2020 Fulltext tillgänglig, referent-granskad	82/3	24.1.2021
Preschoolers sometimes seek help from socially engaged informants over competent ones	Abo Finna	Preschooler AND problem solving AND help-seeking	2013–2020 Fulltext tillgänglig, referent-granskad	82/3	24.1.2021
A Tablet Computer for Young Children? Exploring Its Viability for Early Childhood Education	Ebsco Host	Tablets AND education AND early childhood	2010-2020 Fulltext tillgänglig, referent-granskad	19/2	3.2.2021
Surveying preschool teachers' use of digital tablets: general and technology education related findings	Ebsco Host	Tablets AND education AND early childhood	2010-2020 Fulltext tillgänglig, referent-granskad	19/2	3.2.2021